

K.K:N HALLINTONEUVOSTON PÖYTÄKIRJAT V 1926.

R E K I S T E R I .

Kokous-
päivä: I Sivu:

OSUUSKAUPPALIIKE.

12/4	Selostus osuuskauppain toiminnasta	17
19/9	Osuuskauppain puolivuositilinpäätök- sia selostetaan.	43
12/12	J. Rosval tiedustelelee säästökassain tarkkailusta.	79

II

OSUUSKAUPPALIIOTOT.

23/1	Varsinais-Suomen Osuuskauppaliitto saa 2000 mk suuruisen kannatusmak- sun.	4
-"	Karjalan Osuuskauppaliitto saa 2400 mk suuruisen kannatusmaksun.	4
-"	Keski-Suomen Osuuskauppaliitto saa 3000 mk. suuruisen kannatusmaksun.	4
12/4	Pohjolan Osuuskauppaliitto saa 1200 mk suuruisen kannatusmaksun.	24
23/6	Johtokunta velvoitetaan laatimaan perusteet osuuskauppaliittojen kan- natusmaksuille.	30
-"	Hämeen-Satakunnan Osuuskauppaliitto saa 1800 mk suuruisen kannatusmaksun	31
19/9	Päätetään, ettei vakinaisia perus- teita liittojen kannatusmaksuille laadita.	56
-"	Varsinais-Suomen Osuuskauppaliitto saa 3000 mk suuruisen kannatusmaksun	57
12/12	Hyväksytään ohjelma vuoden 1927 liittokokousten ajasta ja paikasta.	75
-"	Valitaan vuoden 1927 liittokokousten ohjelman tulevat keskustelukysymyk- set.	75

Kokous-
päivä:

III

Sivu:

K.K:n EDUSTAJAKOKOUS.

23/1	Päätetään, ettei Kuopion kokoukseen kutsuta vieraita.	4
23/1	Kuopion kokouksen keskustelukysymysten päätöslauselmaehdotukset käsitellään ja hyväksytään.	5
12/4	Kuopion kokouksen ohjelma hyväksytään.	21
12/4	Osuuspääomakysymyksen ponnet hyväksytään lopullisesti.	23
12/4	Tuotantokysymyksen ponnet hyväksytään lopullisesti.	24
19/9	Edustajavaltuudet tarkastetaan.	25
19/9	Edustajakokouksen puheenjohtajat.	25
19/9	Edustajakokouksen sihteerit.	25
19/9	Edustajakokouksen työskentelyaika.	25
19/9	Ehdotus tilintarkastajain palkkioiksi.	26
19/9	Ehdotus tilintarkastajain lukumääräksi.	26
19/9	Seuraavan edustajakokouksen paikaksi ehdotetaan Helsinkiä.	26
19/9	Kysymys eläkelaitoksen perustamisesta päätetään ottaa vuoden 1927 edustajakokouksen ohjelmaan.	58
12/12	Vuoden 1927 edustajakokous päätetään pitää Helsingissä.	75
12/12	Vuoden 1927 edustajakokouksen ohjelmaan otetaan kysymys osuuskauppaliikkeen suhteesta trusteihin ja rengastumiin.	75

IV

K.K:n HALLINTONEUVOSTO.

19/6	Antti Mäkelin ilmoittaa jättävänsä paikkansa hallintoneuvostossa.	26
19/9	Valitaan puheenjohtajat ja sihteeri.	37
-"	Puheenjohtaja lausuu hallintoneuvoston uudet jäsenet tervetulleiksi.	37
-"	Hallintoneuvoston jäsenten K Fr Virtasen, K. Siltasen ja A. Mannisen toimia.	51.

Kokous-
päivä:

V

Sivu:

K.K:n JOHTOKUNTA.

23/6	Johtokuntaan valitaan Paavo Rait- tinen.	31
12/12	Johtokuntaan päätetään vuodeksi 1927 valita 7 varsinaista ja 2 va- rajäseentä.	59
-"	Johtokunnan jäsenten palkkiksi määrätään 75 mk kokoukseelta.	60
-"	Valitaan johtokunnan jäsenet.	60

VI

K.K:n TILI- JA TALOUSASIAT.

12/4	Tilinpäätös hyväksytään.	19
-"	Tilintarkastajain lausunto esite- tään.	19
-"	Ehdotus ylimääräisen käyttämisestä hy- väksytään.	20
-"	Vuosikertomus tarkastetaan.	20
-"	Lausunto vuosikertomuksesta hyväk- syttään.	20
19/9	Selostusta K.K:n toiminnasta.	38
12/12	Tulo- ja menoarvio vuodeksi 1927 hyväksytään	63
-"	Johtokunta velvoitetaan etsimään keinoja ruokalan teppien pienentä- miseksi.	70

VII

K.K:n TOIMINIMI.

12/4	J.W. Keto saa oikeuden kirjoittaa K. K:n toiminimen.	22
-"	P. Raittisen ja K. Hyvärisen valtuus kirjoittaa K.K:n toiminimen peruute- taan.	30
-"	Jalo Aura ja Hj. Laakso saavat oi- keuden kirjoittaa K.K:n toiminimen	30
12/12	F. Ahvenainen saa oikeuden kirjoit- taa K.K:n toiminimen.	73

VIII

K.K:n TOIMIHENKILÖT.

23/1	K.K:n toimitusjohtajaksi valitaan Jalo Aura ja toiseksi johtajaksi J.W. Keto.	1
23/6	Neuvontaosaston hoitajaksi valitaan Hj. Laakso.	29
-"	Matkatarkastajaksi valitaan Armas Riilo.	29

Kokous- päivä:		Sivu:
23/6	Toimenvälitysoseaston hoitajak- si valitaan F. Ahvensainen	29
"	Matkatarkastajiksi valitaan Lauri Leppäranta ja Otto Peitsalo	52
"	Matti Karkinen otetaan K.K:n pal- velukseen	52
"	Ohjesääntö koskeva toimihenkilöi- den sairausajan palkkaa, käsitel- lään ja jää pöydälle.	53
12/12	Toimittaja Uksilan ja Suorttin palkka koroitetaan.	60
"	Palkkatilasto vuodeksi 1927 hyväk- syttään	61
"	Ohjesääntö toimihenkilöiden sai- rusajan palkasta hyväksytään	71
"	Valistusoaston hoitajaksi vali- taan K.A. Järvinen	72

IX

K.K:n JULKAISUT.

23/1	Työtoverin ja Osuusliikkeen toimi- tuksia täydennetään	5
12/4	K.K:n julkaisujen tilaushinnat mää- ritään	22
23/6	Osuusliikkeen päätoimittajaksi ni- mitetään J.W. Keto	30
12/12	Luettelo julkaisujen pakkokappalei- den määrästä hyväksytään	73

X

VALISTUS- JA KASVATUSTYÖ .

12/12	Liikkeenhoitajain Liitolle myönne- ttään K.K:n stipendirahastosta 4000 mk opintomatkan järjestämistä var- ten	73
"	Päätetään, että taloudellista neu- vottelukoukusta ei v. 1927 järjes- tetä	76

XI

SUHDE KOTIMAISIIN JÄRJESTÄIHIN.

23/1	Päätetään ostaa 50 kpl Suomen Yleis- radio O/Y:n osakkeita	14
12/4	Suomen Työväen raittiusliitolle ei myönnetä kannatusapua	24
"	Valitaan edustajat OTK:n, Kansan ja Tulenterävän vuosikokouksiin	24

Kokous- päivä:		Sivu:
23/6	Päätetään ostaa 15 kpl Yleisradio O/Y:n osakkeita a' 1000/-	31
23/1	Päätetään lähettää edustajia Ve- näjäin, Englannin, Belgian, Saksan ja Ranskan kongresseihin	4
12/4	Edustajat ulkomaisiin kongresseihin valitaan	22
19/9	K.K. ottaa osaa Tukholman propaganda- näyttelyyn	57
-"	Toimenpiteet propagandakonferens- sin koollekutsumisesta hyväksytään	57
12/12	Johtaja Raittinen selostaa K.O.L:n keskuskomitean kokousta	77

XII

LAUSUNTOJA JA PERIAATTEELLISIA

KYSYMYKSIÄ.

23/1	Lausunto tullitariffishdotuksesta hyväksytään	12
19/9	Käsitellään osuuskauppain verotus- kysymystä	58
12/12	Johtokuntaa kehoitetaan toimimaan osuuskauppain verotuskysymyksessä hyväksytyin kannan puolesta.	76

+

Pöytäkirja K.K:n hallintoneuvoston kokouksesta, joka pidettiin Helsingissä 23 päivänä tammikuuta 1926 K.K:n hallintoneuvoston huoneistossa.

Saapuvilla olivat hallintoneuvoston varsinaiset jäsenet: Abel Ahola, J.E.Heikkilä, Eino Jalava, Antti Käkelin, Otto Peitsalo, Hannes Ryömä, Väinö Tanner, Vilho Virta, Nikolai Virtanen, J.Virtasari, Juhon Vuoristo ja K.Ohman; varajäsenet: Yrjö Kaminen, A.-F.Lyly ja Haikki Ruuth; johtokunnan jäsenet: Julius Alanen, Lauri af Haurlin, Matti Paasivuori, Eino Pekkala, Paavo Raittinen ja Wäino Wuolijoki; sekä K.K:n toimihenkilöt: Kalle Hyvärinen, J.W.Kato, Miilo Lahtinen ja Onni Toivonen.

Puhutta johti hallintoneuvoston puheenjohtaja, tuomari Väinö Tanner ja pöytäkirjan laati allekirjoittanut hallintoneuvoston sihteeri.

1 §.

Hallintoneuvoston sihteeri luki 14/12-25 pidetty hallintoneuvoston kokouksen pöytäkirjan, joka muutoksitta hyväksyttiin.

Hallintoneuvoston
edelliseen
kokoukseen
pöytäkirja.

2 §.

Johtokunnan sihteeri luki 16/12, 23/12, 13/1, 14/1 ja 22/1 pidettyjen johtokunnan kokousten pöytäkirjat. Kyselyjä tai huomautuksia ei niiden johdosta tullut.

Johtokunnan
pöytäkirjoja.

3 §.

Hallintoneuvoston puheenjohtaja ilmoitti, että sitten hallintoneuvoston viime kokouksen kysymys K.K:n ja KANSAN toimitusjohtajan toimien täyttämiseksi oli joh-

Toim.johtajan
toimi.

tunut uuteen vaiheeseen. Toimitusjohtaja Raittinen oli KANSA-yhtiön hallintoneuvoston pyynnöstä peruuttanut irtisanoutumisensa KANSA-yhtiön toimitusjohtajan toimesta. Yhtiön hallintoneuvosto oli katsonut, että senjälkeenkuin tunnettu taiteilu henkivakuutuslaitalla oli alkanut, oli KANSA-yhtiön toimitusjohtajan toimi tullut erikseen tärkeäksi ja tarvittiin juuri johtaja Raittinen sitä nyt hoitamaan. Tämän kuun 10 p:nä pidetyssä KANSA-yhtiön hallintoneuvoston kokouksessa olikin lopullisesti sovittu siitä, että johtaja Raittinen mahdollisimman pian siirtyy KANSA-yhtiöön. Tämän johdosta tuli nyt K.K:n johdon tehtäväksi ryhtyä uudelleen etsimään toimitusjohtajaa. Keti mainitun KANSA-yhtiön hallintoneuvoston kokouksen jälkeen pidettiin epävirallinen neuvottelukokous, jossa olivat läsnä samotussa KANSA-yhtiön hallintoneuvoston kokouksessa olleet K.K:n hallintoneuvoston jäsenet ja K.K:n johtokunnan jäsenet. Tässä neuvottelussa sai enimmäen kannatusta toimitusjohtaja Otto Karhi. Tämän johdosta johtokunta asiasta myöhemmin käsiteltäessä päätti tiedustaa Karhilta, olisiko hän, jos hänet asetettaisiin ehdokkaaksi K.K:n toimitusjohtajan toimeen, valmis ottamaan vastaan tämän toimen. Tämän tiedusteluun tuli kuitenkin kieltävä vastaus. Kun johtokunta senjälkeen käsittelee asiaa, kiintyi lähinnä nuorimoi toimitusjohtaja Julo Auran. Samalla kuitenkin katsottiin tarpeelliseksi asettaa toinen johtaja, jolle eräät toimitusjohtajan virkalliset ja edustustehtävät siirtyisivät. Tämän toimeen on ajateltu maisteri J.W.Keton. Johtaja Auran kanssa on asiasta alustavasti puhuttu. Hän on ilmoittanut, että jos hänet yksimielisesti valitaan, suostuisi hän toimeen ryntymään, mutta vasta heinäkuun 1 päivänä. Samalla hän ilmoittaa, ettei hänellä olisi mitään Kedon vaalia vastaan toiseksi johtajaksi. Kedon kanssa ei ole vielä mitään asiaa puhuttu. Jos hallintoneuvosto yhtyisi puheenolevan kysymyksen järjestelyyn, olisi hallintoneuvoston puolesta tehtävä molemmille mainituille

henkilöille virallinen kysely ja sovittava myös ehdoista.

Lyhyen keskustelun jälkeen hallintoneuvosto yksimielisesti hyväksyi tällaiset toimenpiteet asiassa ja päätti, että on ryhdyttävä hallintoneuvoston puolesta neuvotteluihin yllämainittujen henkilöiden kanssa näiden kiinnittämisekseen K.K:n johtajiksi. Neuvottelujen hoitaminen jäi puheenjohtajan nuoleksi.

Johtaja kahtainen lausui sen toivomuksen, että valittava johtaja voisi astua toimieensa mahdollisimman heti, sillä hänellä ei ole tilaisuutta enää siinä määrin kuin tähän asti ottaa osaa käytännölliseen työhön K.K:ssa.

Kuuluttamisen jälkeen kokousta jatkettaessa ilmoitti hallintoneuvoston puheenjohtaja Tanner, että niin hyvin Aura kuin Keto ovat antaneet vaaliin suostumuksensa. Auran palkkaehdot ovat jotenkin samat kuin nykyisessä toimeksaan, nimittäin 7.500 markan kuukausipalkka, vapaa 4 huoneen asunto, valo ja lämpö. Toimeen hän ei suostu astumaan ennen heinäkuun 1 päivää. Keton palkka olisi uuden aseman takia myöskin korjattava jonkin verran, ja oli puheenjohtajan mainitsema 500 markan korotus kuukaudessa Ketoa tyydyttänyt, joten hän tulisi saamaan 8.500 markkaa kuukausipalkkaa, mistä kuitenkin Eduskunnan työkuukausilta vähennettäisiin puolet.

Pakkula piti mainittuja palkkoja liian korkeina, samoin Roth.

Wuoristo katsoi, että palkkavaatimukset ovat asianomaisten nykyisiin palkkoihin katsoen sangen kohtuulliset. Samaa mieltä olivat Heikkilä, Anola, Lyly, Käkelin, Ryömä, Virta ja Wuolijoki.

Kanninen ei paljoksunut Keton palkkaa siinä tapauksessa, että Keto tekisi todella K.K:n töitä eikä sos.dem. puolueen tulta.

Hallintoneuvosto päätti yksimielisesti valita K.K:n

Päättöä.

hallintoneuvosto yksimielisesti, että ensi kesänä Kuopiossa pidettävään edustajakokoukseen ei vieraita kut-
suta.

7 §.

Hallintoneuvosto päätti yksimielisesti nimittää K.K:n palveluksesta eronneen maisteri Niilo Kärjen ti-
lalle OSUUSLIIKKEEN toimitussihteeriksi A.Ruokosalmen
sekä TYÖTOVERIN toimitussihteeriksi, josta tentävästä
A.Ruokosalmi vapautettiin, K.A.Järvisen. Lisäksi nimi-
tettiin yndeksi TYÖTOVERIN toimittajaksi K.K:n puhuja
Yrjö Kallinen.

8 §.

Käsitteltäväksi otettiin liitteinä N:o 1, 2 ja 3
seuraavat edustajakokoukselle esitettäväksi valmistetut
alustukset ja päätöslauselmaehdotukset.

Alustus ja päätöslauselmaehdotus "K.K:n vuosi-
maksu v. 1927" (Liite N:o 1) hyväksyttiin yksimielii-
sesti.

Osusekauppain osuusmaksun korottamista koskevan
esityksen (Liite N:o 2) perusteluja vastaan ei tenty
huomautuksia. - Päätöslauselmaehdotukseen johdosta
käytettiin seuraavat punetuvorot:

A n o l a ehdotti, että saannuoto ensimäisen
ponnen jälkeen hyväksyttäisiin seuraavaksi:

2) Ennenkuin sanottu lainmuutos on saatu

aikaan, kehoittaa edustajiston kokous, että

a) uusia osusekauppoja perustettaessa
on otettava huomioon, että osuusmaksu on
vähintään 20 nykyistä kultaaarkkia ja
että osuusmaksusta on 1/4 maksettava
liityttäessä ja loppu kahden vuoden ku-
luessa;

b) ettei pienimmällä osuusmaksulla perus-
tettuja osusekauppoja oteta K.K:n eikä

OSUUSLIIKKEEN
ja TYÖTOVERIN
toimitus.

Ed.kokoukselle
tohtävät esitykset.

1) K.K:n vuosi-
maksu v. 1927.

2) Osusekaup-
pain osuusmak-
sun korotta-
minen.

OTK:n jäseniksi, päitsi ne osuuskaupt,
jotka on perustettu ennen tähän päätök-
sen tekoa.

3) Edustajakokous kanoittaa hallintoneuvostoa
sitten kun toivottu lainmuutos on saatu aikaan, laati-
maan lähemmet toimintaohjeet osuuskauptojen eläntöjen
muuttamisesta ja jättämään niiden periaatteellisen
puolen edustajakokouksen hyväksyttäväksi.

P e k k a l a lausui talbensä yhä enemmän vakuutetuk-
si esillä olevan esityksen tarpeettomuudesta. Osuuskauptomaa
koroittamalla voidaan saada osuuskauptaliikkeelle uusia pää-
omia vain 36 milj.mk. Tällainen pääomaerä ei merkitse sanot-
tavia osuuskauptaliikkeelle, mutta näyttää se kyllä tuottai-
si, koska osuusmaksun koroittaminen karkoittaisi osuuskauptois-
ta osan jäseniä. Pääomain kartuttamisessa on käytettävä
yliäännän siirtämistä rahastoihin ja säästökassain talletus-
kannan kasvattamista.

M ä k e l i n oli vakuutettu siitä, että osuusmaksun
koroittaminen osuuskauptoissa tulee kohtamaan vaikeuksia.
Se tuottaa säästökassaliikkeellekin haittaa, koska sellaiset
jäsenet, jotka liittyvät osuuskauptoihin vain sen tähden,
että voivat tallettaa säästöransansa säästökassoihin, eivät
enää osuusmaksun korkeana olleessa osuuskauptoihin liity.

R o t h epäili osuusmaksun koroittamisen karkoitta-
van edistymiselisistä osuuskauptoista jäseniä S.O.K:laisiin
osuuskauptoihin, koska osuusmaksut niissä ovat yleensä pie-
net. Pääomain kartuttamisessa olisi tästä syystä käytettävä
muita keinoja. Paljon hyödyllisempi toimenpide olisi ne.
jäsenten-ransaston perustaminen.

Päätös.

Ponenen 1) kohta hyväksyttiin yksimielisesti. Toisen
ponnen a) kohta hyväksyttiin kaikilla muilla äänillä kolmea
vastaan. Toisen ponnen o) kohta hyväksyttiin yksimielisesti.
Toisen ponnen c) kohta hyväksyttiin sisällöltään sellaisenaan,
mutta päätettiin se erottaa itsenäiseksi ponneksi.

Alustus ja päätöslauselmahandotus päätettiin yksimielisesti esittää nyt hyväksytyssä muodossa liittokousten käsiteltäväksi, minkä jälkeen hallintoneuvosto ottaa esityksen lopullisesti tarkistaukseen.

Kysymykseen "Osuuskauppaliikkeen oma tuotanto" (Liite N:o 3) alusti J. W. K e t o lauseen:

Hallintoneuvoston jäsenille jaettu päätöslauselmahandotus on vasta alustavan laatua. Ponnat jakautuvat kanteen osaan. Ensimmäinen osa sisältää joukon periaatteellisia väitelauseita ja toinen osa käsittelee tuotannon järjestämistä koskevia käytännöllisiä toimenpiteitä. Tuotannon käytännöllinen ohjelma perustuu ensinnäkin sille periaatteelle, että osuuskauppaliikkeen tuotannon pohjana on järjestetty kulutus. Ei-jäseniin kohdistuva tuotantotoiminta on eräs tuomittu. Tässä suhteessa on ainoastaan ravintolat jätetty poikkeusasemaan. Toinen johtava periaate on se, että osuuskauppaliikkeen tuotannon kustannukset on pidettävä vähintään yhtä alhaisina kuin vastaavien yksityisten tuotantolaitosten. Edellinen periaate edellyttää, että ensinkuin tuotantolaitos voidaan perustaa, täytyy valmistettavien tuotteiden myynti olla niin suuri, että sen varaan voidaan asiallinen tuotantolaitos perustaa. Toinen periaate edellyttää, että tuotantolaitokseen perustamiseen tarvittavat pitkäaikaisesti liikkeeseen sidotut pääomat ovat saatavissa eikä että työ kustannukset eivät ylitä vastaavia yksityisten tuotantolaitosten kustannuksia. Käytännöllisen ohjelman 3. ponsi määrittää, millä tavoin osuuskauppain tuotantolaitosten työolot on järjestettävä, jotta mainittu edellytys voidaan toteuttaa. Siinä tunnustetaan toiselta puolen, että osuuskauppain on esinnyttävä mallityönantajina, mutta toiselta puolen vaaditaan, että osuuskauppoja ei työntekijäin puolelta saa asettaa poikkeusasemaan yksityisliikkeisiin nähden. Käytännöllisen ohjel-

3) Osuuskauppaliikkeen oma tuotanto.

man 4. ja 5. ponsi sisältävät määritelmän paikalliseen ja keskustuotannon rajoista. Mikäli sellaisia rajatapauksia löytyy - kuten esim. kuivan leivän valmistus - joissa on vaikea määritellä, kuuluuko tuotanto paikalliselle osuuskaupalle vai keskusjärjestölle, täytynee niissä tapauksissa noudattaa ns. halvempien kustannusten lakia. Tämän mukaan voisi siis esim. Elanto edelleen harjoittaa kuivan leivän valmistusta, jos se voi osoittaa, että se pystyy hankkimaan hiepsinkiläisille kuluttajille kuivaa leipää edullisemmin kuin keskusjärjestö voi hankkia.

a f H e u r l i n lausui: Jokaiseen maan osuuskauppaliikkeeseen tulee esin vaiha, jolloin on määriteltävä tuotannolle ohjelma. Tässä vaiheessa on hyödyksi, jos asiaa tutkimaan asetetaan komitea, joka tällaisen ohjelman laatii. Vain siten voidaan välttää virheitä tuotannon järjestelyssä. Niin meneteltiin esim. Ruotsissa. Siellä asetettiin komitea tutkimaan tuotantokysymystä kaikessa laajuudessaan ja tämä komitea teki osuuskauppaväen kongressille laajan esityksen tuotannon järjestämisestä. Tällaisen komitean asettamista pitäisin täälläkin tarpeellisena. Ensinnä on käsiteltävä tuotanto-ohjelman käytännöllinen puoli, koska sen hyväksymisellä on jo nyt käytännöllistä merkitystä. Asiana olisi kiirendettävä, sillä aika kuluu muuten hukkaan, ja tuotannon järjestämisessä voidaan tehdä virheitä.

V u o r i s t o huomautti, että on luonnontonta käydä hyväksymään ponsia ilman perusteluja, mutta kun niitä ei ole esatu valmiiksi, täytynee tällä kertaa siihen alistua.

T a n n a r endotti, että tällä kertaa ei lähdetäisi mietinnön johdosta keskustelemaan asian koko laajuudessa, vaan tyydyttäisiin ainoastaan ponsien arvosteluun. Ponsiin tulevat perustelut voitaisiin julkaista Kedon vastuulla ja liittokokouksissa voitaisiin tyytyä ponsien suulliseen esittelyyn. Kun asiaa valmisteltaessa on esitetty, että tuotan-

tokysymyksen valmistelusta varten asetettaisiin komitea ja kun asiaa tähän asti on valmistellut ainoastaan maisteri Keto, joka on laatinut myös pöytäkirjat, ehdotti puolesta, että ennenkuin pöytäkirja lähetetään käsittelemään, ratkaistaisiin, mitä menettelytapaa asian edelleen valmistelussa on noudatettava, etc. asettaako hallintoneuvosto komitean tuotantokysymystä valmistamaan vai julkaistaanko pöytäkirjaan tulevat perustelut yksinomaan Kedon vastuulla.

R a i t t i n e n katsoi paremmaksi sen menettelyn, että perustelut julkaistaan maisteri Kedon nimellä ja vastuulla. Komitea voidaan, jos sitä pidetään tarpeellisena, asettaa edustajakokouksen jälkeen, jolloin se voi edustajakokouksen hyväksymien ohjeiden mukaisesti käsitellä tuotantoa koskevia kysymyksiä. tapaus tapaukselta.

V u o r i s t o kannatti af Heurlin'in ehdotusta komitean asettamisesta ja piti tarpeellisena, että hallintoneuvosto käsittelee ja tarkastaa myös pöytäkirjaan liittyvät perustelut.

a f H e u r l i n yhtyi toimitusjohtaja Raittisen kantaan siinä, että pöytäkirjaan liittyvä kirja, jonka Keto kirjoittaa, julkaistaan Kedon vastuulla, mutta piti tarpeellisena, että hallintoneuvosto pohtii osuuskunnalliseen otannon käytännöllisiä menettelytapoja. sitä varten olisi valittava komitea, joka yhdessä hallintoneuvoston kanssa asiaa tutkii.

T a n n e r ehdotti kysymyksen valmistelussa menettäväksi siten, että Keto valmistaa asiaa koskevat perustelut, jotka julkaistaan hänen vastuullaan, ja hallintoneuvosto yhtyy kannattamaan ainoastaan perusteluihin liittyviä pöytäkirjoja. Tämä on ainoa tapa, jos mielittäänsä saada asia ensi edustajakokouksen valmiiksi. Ehdotus komitean asettamisesta on tuotu liian myöhään.

M ä k e l i n yhtyi Tannerin ehdotukseen.

W u o l i j o k i esosti niiden huomautusten johdos-
ta, joita tuomari af Haurlin oli tehnyt OTK:n tuotantotoi-
mintaa vastaan (ilite N:o 4). Mitä mahdollisuuksia OTK:lla
tuotantotoiminnassa on ollut ja mitä suuntaa OTK on pyrki-
nyt kulkemaan. Asian valmistelussa yhtyi puheenjohtajan
endotukseen.

P e k k a l a kannatti komitean asettamista.

a f H e u r l i n piti edelleen tarpeellisena komi-
tean asettamista. Komitean jäseniksi ehdotti: Rintalan,
Auran ja Karhin.

V i r t a s a a r i, A h o l a ja P e i t s e l o
kannattivat puheenjohtajan endotusta.

Tämän jälkeen teki puheenjohtaja äänestysendotukseen.
Vastakkain asetettiin puheenjohtajan endotus, että mietinnön
kirjoittaisi Keto ja pönnen perustelut julkaistaisiin hänen
vastuullaan sekä Vuoriston endotus, että asetettaisiin komi-
tea, joka laatisi mietinnön hallintoneuvoston tarkastetta-
vuksi. Äänestettävissä ei Vuoriston endotuksella ollut kan-
natusta, joten hallintoneuvosto päätti, että Keto valmista-
lee kysymystä edelleen ja kirjoittaa pönsille perustelut,
jotka julkaistaan hänen vastuullaan. Hallintoneuvosto tar-
kastaa ainoastaan pönnöt.

Tämän jälkeen ryhdyttiin käsittelemään pönsiä yksi-
tyiskohtaisesti.

1), 2) ja 3) pönsi hyväksyttiin.

4) pönnen kohdalla V u o r i s t o huomautti, ettei
olisi annettava tunnustusta yksityiselle yrittelymuodolle. -
Hallintoneuvosto katsoi, että tämän pönnen sanamuodossa on
korjaamisen varaa, mutta jätettiin tekstin lopullinen korjaa-
minen Kadon tehtäväksi.

Ohjelman käytännöllisen osan 1) ja 2) pönsi hyväksyt-
tiin.

3) pönnen a) kohtaan ehdotti V u o r i s t o lisättä-
väksi lauseen: "Käytettävä etusijassa ammattillisesti järjes-

17

tynyttä työväkeä." Vuoriston ehdottama lisäys hyväksyttiin yksimielisesti.

3) ponnen b) ja c) kohdat hyväksyttiin;

d) kohta päätettiin kokonaan poistaa;

e) ja f) kohdat hyväksyttiin.

6) ponnen d) kohdan johdosta huomautti V u o r i e t o, että sillä kysymyksellä, harjoittaako tuotantoa kaupallinen keskusjärjestö vaiko jokin muu yhtiösä, on suuri periaatteellinen merkitys, ja kuitenkin ponnessa on pidetty aivan luonnollisena asiana, että tuotannon harjoittaminen kuuluu OTK:lle. Tätä kysymystä olisi edelleen harkittava.

Ö n n a n vastusti ajatusta uuden järjestön perustamisesta tuotannollista toimintaa varten.

a f H e u r l i n huomautti, että johtokunnassa katsottiin tämän asian kaipaavan vielä tutkimista. Ehdotti pönsiin lisättäväksi katoituksen, että keskusjärjestöjen hallintoelimien olisi nopeasti tutkittava tätäkin kysymystä.

W u o l i j o k i lausui, että ulkomaiset osuuskaupparjärjestöt eivät ole vain sattumasta omakseen otetun tuotannossa sellaista syytöksiä, että tuotantoa harjoittaa kaupallinen keskusjärjestö. Tuotanto järjestetään kulutukseen perusteella, ja siitä syytöksiä tulee tuotannossa olla ratkaiseva sanavalta sillä järjestöllä, joka kulutusarpeet hankkii. Tästä syytöksi on tuotanto kaikissa muissa kytketty kaupalliseen järjestön yhteyteen.

A h o l a huomautti siitä, että osuuskaupoilla ei ole vielä pääomia, joita voitaisiin sijoittaa suu-rempiin tuotantolaitoksiin. Uusi keskusjärjestö ei voisi suuaitakaan helposti saada tarvittavia pääomia. Vastusti tästä syytöksi erikoisen tuotanto-keskusjärjestön perustamisesta nerätettyä ajatusta.

V i r t a s a a r i yhtyi edellisen puolejan lausuntoon.

P e i t s a l o yhtyi asiain nykyisessä vaiheessa ollen ponsiendotukseen. Jos myöhemmin tullaan sellaiseen tulokseen, että tuotantoa varten on perustettava eri keskusjärjestö, voidaan sellainen kanta helposti myöhemminkin ottaa.

A l a n e n lausui useasti joutuneensa tekemään kysymykseen, miten tuotanto osuuskauppallisuudessa on ratkaistava. OTK on jo siksi suuri järjestö, ettei sen johto voi kaikkia asioita seurata, vaan osastot hoitavat kukin oman alansa. Tuotannon alalle ei ole nopeasti pyritty, koska ei ole ollut tarvittavia pääomia, eikä tuotteiden myynti myöskään ole ollut niin suuri, että sen varaan olisi tuotantolaitoksia voitu perustaa. Nykyisellä järjestelyllä voi OTK sitä mukaa kuin sen liiketoiminta lisääntyy käydä käsiksi tuotantoonkin. Käytännön on lopullisesti ratkaistava, mitä tuotantolaitoksia ensinnä voidaan perustaa.

H e i k k i l ä yntyi Alasen lausuntoon.

V u o r i s t o väitteli tentyjä huomautuksia vastaan. Sanoi sen väitteeseen, että uusi keskusjärjestö ei saisi pääomia, viittaavaan siihen, että joltakin taholta halutaan saboteerata tuotannon aloittamista. Erikoiselle järjestölle täytyy saada yhtä hyvin tuotantolaitosten perustamista varten pääomia kuin OTK:n yhteyteenkin perustetuille tuotantolaitoksille voidaan saada. Sen tuotantotoiminnan, johon OTK jo nyt on ryhtynyt, mainitsi punoja osoittavan, että kaupallinen keskusjärjestö voi tuotantoa järjestäessään helposti tehdä virheitä. Esimerkkinä siitä voidaan mainita, että on ryhdytty perustamaan tulitikkutendasta, vaikka aika siihen on epädullinen sekä että OTK:n aloittama pukuteollisuus ei ole varsin edullinen ala maahan maassamme.

Kun Vuoriston endotus pönnän muuttamisesta ei saanut kannatusta, hyväksyttiin kohta sellaisenaan. Asia julistettiin loppuun käsitellyksi.

9 § .

Lausunto
sihteeri

Asian esitteli tuomari Väinö T a n n e r lausuen:
Valtioneuvosto on pyytänyt K.K:ltä lausuntoa siitä

tullitariffiendotuksesta, jonka maisteri Lindgren on laatinut. Kauppa- ja Teollisuusministerin K.K:lle lähetettyä kirjelmää on näin kuuluva :

"KAUPPA- JA TEOLLISUUS-
MINISTERIÖ.

Helsingissä
12 p:nä tammikuuta 1926.
n:o 49.

Kulutusosuuskuntien
Keskeisliitolle.

Oheensihtien fil.maisteri Verner Lindgrenin, valtioneuvoston toimeksiannosta laatiman ehdotuksen uudeksi tullitariffiksi, saa Kauppa- ja Teollisuusministeriö täten pyytää liittoanne antamaan lausuntonsa tästä ehdotuksesta niissä kondin, johon liitonne katsoo syytä olevan. Ministeriö tahoo samalla pyytää liittoanne sen laitteessa asiasta lausuntoa huomioonottamaan, että valtiotalouden kannalta olisi välttämätöntä pysyttää kertyvien tullimaksujen kokonaismäärä, mikäli mahdollista ainakin osapuolien nykyisellään.

Pyytämässä lausunnon toivoo ministeriö saavansa ensitulevan helmikuun 15 päivään mennessä.

M i n i s t e r i Tyko Reinikka.

Huomempi hallitussihteeri Artur Wetzell."

Kun K.K:n johtokunta käsitteli asiaa tässä kirjoen perusteella tultiin siihen lopputulokseen, että K.K:n puolesta ei anneta tullitariffiendotuksesta lausuntoa. Tälle kannalle asetettiin ensinnäkin siltä syytä, että aika lausunnon valmistamiseen on liian lyhyt ja toiseksi, että lausuntoa laadittaessa on pakko pitää silmällä sitä, että nykyinen tulliverotus säilytetäisiin. Tällaisilla edellytyksillä ei lausuntoa voida antaa, sillä K.K:n täytyisi asettua lausunnoissaan edustajakokouksessa aikaisemmin hyväksytyn ohjelman kannalle nimittäin, että elintarviketullit olisi poistettava.

Puheenjohtajan esittämä kanta hyväksyttiin yksimielisesti.

tullitariffi-
endotuksesta.

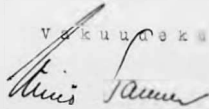
10 §.

Suomen Radio-
osakeyhtiö.

Asian esitteli johtaja W u o l i j o k i lausuen:
 Radionarrastukseen edistämiseksi on perustettu osake-
 yhtiö, jonka tarkoituksena on hoitaa radio-ohjelmien lä-
 hettäminen. On suunniteltu, että valtio rakentaisi 35 kilo-
 vatin voimaleon lähetyssaseman. Tällainen asema olisi niin
 voimakas, että sen lähettämiä ohjelmia voitaisiin kideapa-
 raateilla kuunnella kaikkialla Suomessa. Tämän aseman soi-
 si perustettu yhtiö valtiolta haltuunsa. Yhtiöön on osak-
 kaiksi kutsuttu kansanvalistuksellisia ym. järjestöjä kai-
 kista harrastuspiireistä. Täten on myöskin K.K. tilaisuu-
 dessa yhtiöön liittymään. Kun valistustyö kuuluu K.K:n
 alaan ja kun K.K:lla myöskin on harrastusta lähetettävään
 radio-ohjelmiin, olisi suotavaa, että K.K. liittyisi osak-
 kaiksi perustettuun yhtiöön. Johtokunta ehdottaaakin, että
 K.K. merkitsisi 50 kpl. 1.000 markan suuruisia osaketta
 tässä yhtiössä. Yhtiön osakepääoma on kaikkiaan 500.000:-
 markkaa.

Hallintoneuvosto hyväksyi yksimielisesti tähän en-
 dotukseen.

V a k u u t e k s i :

17

Pöytäkirja K.K:n hallintoneuvoston kokouksesta, joka pidettiin Helsingissä K.K:n hallintoneuvoston huoneistossa 12 päivänä huhtikuuta 1926.

Saapuvilla olivat: hallintoneuvoston varsinaiset jäsenet: Abel Ahola, Emil Ervasti, J.E.Heikkilä, Eino Jalava, Otto Karhi, Antti Mäkelin, Otto Peitsalo, Väinö Tanner, Vilho Virta, Nikolai Virtanen, J.Virtasaari, J.Vuoristo ja K.Önman; varajäsenet: Yrjö Kaminen ja Pietari Salmenoja; johtokunnan jäsenet: Matti Paasivuori ja Väinö Wuolijoki; sekä K.K:n toimihenkilöt: Kalle Hyvärinen, J.W.Keto, Miilo Lahtinen ja Onni Toivonen.

Puhetta johti hallintoneuvoston puheenjohtaja, tuomari Väinö Tanner ja pöytäkirjan laati allekirjoittanut hallintoneuvoston sihteeri.

1 §.

Hallintoneuvoston sihteeri luki 23/1-26 pidetyn hallintoneuvoston kokouksen pöytäkirjan, joka hyväksyttiin.

Hallinto-
neuvoston
edelliseen
kokoukseen
pöytäkirja.

2 §.

Johtokunnan sihteeri luki 3/2, 16/2, 23/2, 2/3, 9/3, 16/3, 23/3 ja 30/3 pidettyjen johtokunnan kokousten pöytäkirjat.

Johtokunnan
pöytäkirjoja.

3 §.

K.K:n neuvontaosaston hoitaja Kalle Hyvärinen selosti osuuskauppain toiminnan tuloksia viime vuodelta. Selostuksessa mainittiin mm.:

Selostusta
osuuskauppain
toiminnasta.

*Kun nyttemmin edistysmielisten osuuskauppain tilinpäätösten perusteella laadittu viime vuoden tilasto

on valmistunut, voidaan antaa lähempiä tietoja osuuskauppain omaisuuden vaihteluista ja toiminnan tuloksista.

Osuuskauppain bilanssin loppusumma oli vuoden lopussa 533,9 milj.mk. eli 87,9 milj.mk. suurempi kuin vuoden alussa. Tähän on vaikuttanut ennen kaikkea tavaravaraston lisääntyminen 49,3 milj.markalla. Lisäys aiheutuu puhtsi kohonneesta myynnistä myöskin siitä, että erinäisille tavaroille astui voimaan vuoden vaihteessa koroitettu tullitariffi, joten tästä syystä osuuskauppain varastot olivat poikkeukselliseen suuret, tenden ne 24,8 % myynnistä, edellisen vuoden vastaavan luvun ollessa 21,9. Osuuskauppain irtaimisto lisääntyi 7,2 milj.mk. ja kiinteistöt 24,8 milj.mk, josta kumminkin tulee kiinteistöjen koroitukseen ja vastaavan suuruisen kiinteistörahaston perustamiseen osalle 8,1 milj.mk. Todellinen kiinteistön ja irtaimiston lisäys oli niin ollen 23,9 milj.mk.

Velkapuolella on huomattavimpana lisäyksenä jäsenten lainat, jotka kohosivat 38,4 milj.markalla. Kiinnityslainat lisääntyivät 4,9 milj.mk. Rahastojen lisäys oli 17,6 milj.mk, josta tulee kiinteistöjen koroitukseen osalle edellämäinittu 8,1 milj.mk. ja ylijäämästä rahastoihin siirron osalle 9,5 milj.mk.

Tulostaseessa on merkille pantava, että myymäläin myyntivoitto oli kuluneena vuonna 11,1 % eli 0,4 % suurempi kuin edellisenä vuonna. Kun myymäläin myyntivoittoon lisätään vielä ravintolain ja tuotantolaitosten tulos, nousee myyntivoitto yhteensä 15,5 %:iin, ollen tänäkin 0,4 % suurempi kuin edellisenä vuonna. Muut tulot vähenyivät sen sijaan 0,25 %.

Myymäläin liikekustannukset vähenivät 8,1 %:sta 7,9 %:iin, mutta kun otetaan lukuun myöskin ravintolat ja tuotantolaitokset, lisääntyivät kokonaiskustannukset 0,1 %. Korkomenot pysyivät samana kuin edellisenäkin vuonna, ollen ne 2,4 %. Osuuskauppain verot lisääntyivät 0,7 milj., tenden ne kuluneena vuonna 4 milj.mk. Pudas ylijäämä oli 18,9 milj.mk., ollen

se määrältään 1,5 milj.mk. suurempi kuin edellisenä vuonna, mutta liikkuvaintoon verraten se on pysynyt entisenä s.o. 1,8 p:nä.

Tappiollisia kauppoja on kertomusvuonna ollut kaikkiaan 16, edellisenä vuonna oli vastaava luku 18. Tilastoon on jäänyt tappiollisia kauppoja 8, edellisenä vuonna 6. Tappioiden yhteissumma nousee 2 milj. markkaan, ollen ne 132.000 mk. pienemmät kuin edellisenä vuonna. Näkyväksi tappioksi jäi 603.000 mk, edellisenä vuonna 418.000 mk. Tappiosta on peitetty kiinteistöjen arvoja korottamalla 672.000 mk., OTK:n lahjoitusten avulla 665.000 mk. ja rahastojen avulla 180.000 mk.

Merkille on pantava, että vuonna 1924 tappiollisesti toimineista 18 osuuskaupasta on kuluneena vuonna saatu toimimaan voitollisesti 11 osuuskauppaa ja kuluvana vuonna todennäköisesti 4 eli yhteensä 15 osuuskauppaa, joten tappiollisiksi jäänee niistä vain 3 osuuskauppaa."

Selostukseen johdosta lausui hallintoneuvoston puheenjohtaja Tanner sen toivomuksen, että neuvontatoimiston toimesta laadittaisiin tilasto siitä, paljonko OTK eri vuosina on antanut osuuskaupoille avustusta tappion peittämiseen.

4 §.

Hallintoneuvoston käsiteltäväksi ja hyväksyttäväksi esitettiin liitteenä N:o 1 seuraava ehdotus K.K:n tilinpäätökseksi vuodelta 1925. Hallintoneuvosto hyväksyi yksimielisesti tilinpäätöksen julkaistavaksi siinä muodossa kuin se liitteessä esiintyy.

5 §.

Hallintoneuvostolle esitettiin liitteenä N:o 2 seuraava tilintarkastajain lausunto. Tilintarkastajain lausunto päätettiin liittää pöytäkirjaan.

K. K:n
tilin-
päätös.

Tilintarkas-
tajain lau-
sunto.

Ylijäämän
käyttäminen.

6 §.
Hallintoneuvosto päätti yksimielisesti puolttaa K.K:n johtokunnan ehdotusta vuoden 1925 ylijäämän käyttämisestä. Johtokunta ehdottaa ylijäämän kokonaisuudessaan siirrettäväksi vararahastoon.

K.K:n vuosi-
kertomus.

7 §.
Tarkastettiin K.K:n vuosikertomus vuodelta 1925.

Hallinto-
neuvoston
lausunto.

8 §.
Hallintoneuvoston päätti yksimielisesti antaa edustajakokoukselle K.K:n vuosikertomuksesta ja tilinpäätöksestä seuraavan lausunnon (Liite N:o 3).

Edustaja-
kokouksen
ohjelma.

9 §.
Sinteerri Toivonen ilmoitti, että edustajakokouksen järjestäminen Kuopioon kesäkuun 12 ja 13 p. näyttää käyvän vaikeaksi siitä syystä, että juhlakentää edustajakokouksen yhteyteen järjestettävää kansanjuhlaa varten tuskin mainittuina päivinä saadaan K.K:n puolesta on kyllä jo pari kuukautta sitten pyydetty Kuopion rahatoimikamarilta Väinölänniemien kenttää, mutta myös eräs toinen järjestö on pyytänyt kenttää samaksi päiväksi, ja rahatoimikamari asettaa sen etualalle. Päätös kentän luovuttamisesta tehdään lähipäivinä. Koska siis kansanjuhlaa saaminen on vielä epävarmaa, olisi johtokunnan mielestä hallintoneuvoston annettava johtokunnalle valtuus siirtää edustajakokouksen aikaa viikon eteenpäin siinä tapauksessa, että juhlaa ei mainittuna sunnuntaina K.K:n tarkoituksiin saada.

Muuten ehdottaa johtokunta, että edustajakokous alkaisi lauantaina klo 1 p. ja että edustajakokouksen yhteyteen järjestettäisiin ulkoilmakonsertti lauantai-iltana klo 7 Puolijonmäellä, että kokouksen osanottajille järjestettäisiin illanvietto lauantai-iltana Työväentalolla, että yleisön nähtäväksi järjestettäisiin reklaamikulkue, joka kulkisi läpi kaupungin juhlaa, sekä että entiseen tapaan järjestettäisiin

27

edustajakokouksen yhteyteen suuri kansanjuhla sunnuntaina klo 6 ip., joka juhla vietettäisiin Väinölänniemen kentällä.

Edustajakokouksen ohjelmaksi johtokunta ehdottaa :

- 1) Edustajakokouksen avaa hallintoneuvoston puheenjohtaja tuomari Väinö Tanner.
- 2) Vanhustetaan edustajakokouksen laillisuus.
- 3) Vanhustetaan edustajavaltuudet.
- 4) Valitaan edustajakokoukselle puheenjohtajat ja virkallijat.
- 5) Johtokunnan vuosi- ja tilikertomus. Esittää johtaja Paavo Raittinen.
- 6) Tilinpäätöksen vanhustaminen ja vastuuvapauden myöntäminen.
- 7) Ylijäämän käyttäminen.
- 8) Vuosimaksu v:ksi 1927.
- 9) Osuuskauppaan osuusmaksun korottaminen. Esittää K.K:n neuvontaosaston hoitaja Kalle Hyvärinen.
- 10) Osuuskauppaliikkeen oma tuotanto. Esittää johtaja J.W.Keto.
- 11) Hallintoneuvoston puheenjohtajan ja jäsenten sekä tilintarkastajain palkkio.
- 12) Hallintoneuvoston jäsenten vaali.
- 13) Tilintarkastajain vaali.
- 14) Seuraavan edustajakokouksen paikka.

Hallintoneuvosto hyväksyi johtokunnan ehdotuksen kaikissa kohdissaan yksimielisesti. Johtokunta sai siis valtuuden siinä tapauksessa, että Kuopion rahatoimikamari ei luovuta K.K:lle Väinölänniemen juhlaa varten 13 p. kesäkuuta, siirtää edustajakokouksen ajan yhden viikon eteenpäin, jolloin kenttä varmasti saadaan.

10 §.

Toiminimen
kirjoittami-
n.

Hallintoneuvosto päätti yksimielisesti antaa K.K:n toiselle johtajalle, maisteri J.W. Kedolle oikeuden kirjoittaa toiminimen yhdessä jonkun aikaisemmin siihen valtuutetun henkilön kanssa.

11 §.

Edustus
alkomai-
sissa kong-
resseissa.

Hallintoneuvoston 23. tammikuuta pidetyn kokouksen pöytäkirjan 5 §:n kohdalla tehdyn päätöksen perusteella ehdotti johtokunta, että K.K:n edustajina Ranskan ja Englannin kongresseihin, jotka pidetään toukokuussa, lähetettäisiin Antti Mäkelin Kuopiosta, Matti Karkinen Savonlinnasta, Juho Vuoristo Viipurista ja J.W.Keto K.K:sta; sekä Sveitsin ja Saksan kongresseihin, jotka pidetään kesäkuussa, lähetettäisiin T.E.Karhu Lohjalta, Nikolai Virtanen Vilppulasta, A.Vuolle Tampereelta ja Väinö Wuolijoki Otk:sta.

Hallintoneuvosto hyväksyi yksimielisesti johtokunnan ehdotuksen.

12 §.

K.K:n
julkaisujen
tilaus-
hinnat.

Johtokunnan puolesta ehdotettiin, että Kuluttajain Lehden ja Konsumentbladetin tilaushinta ensi tilauskauden alusta lukien korotettaisiin 10 markkaan, koska nämä lehdet ovat viimeisinä vuosina tuottaneet K.K:lle huomattavan tappion. Osuusliikkeen ja Työtoverin tilaushinnan vuodelta 1927 ehdotti johtokunta pidettäväksi entisellään.

Hallintoneuvoston jäsenet Karhi, Mäkelin ja Virtasaari kannattivat tehtyä ehdotusta. Hallintoneuvoston jäsen Ohman kannatti Kuluttajain Lehden tilaushinnan korottamista 10 markkaan, mutta ehdotti, että Konsumentbladetin tilaushinta pidettäisiin edelleen 8. markkana vuosikerralta.

Päätös.

Yksimielisesti päätettiin, että Kuluttajain Lehden tilaushinta ensi tilauskauden alusta lukien on 10 mk. vuosikerralta. Viidellä äänellä viittä vastaan puheenjohtajan äänen ratkaisessa päätettiin Konsumentbladetin tilaushinta pysyttää

entisellään. Johtokunnan ehdotus Osuusliikkeen ja Työto-
verin tilaushinnoista hyväksyttiin yksimielisesti.

13 §.

Asian esitteli maisteri J.W.Keto lausuen:

Viimeksi pidetyn hallintoneuvoston kokouksen jäl-
keen ovat liittokokoukset käsitelleet edustajakokoukselle
tenthvää ehdotusta osuuskauppain osuusmaksun korottami-
sesta. Kaksi osuuskauppaliittoa on hyväksynyt hallinto-
neuvoston esityksen. Viidessä osuuskauppaliitossa on
hyväksytty osuusmaksun alimmaksi rajaksi 100 markkaa ja
yhteessä osuuskauppaliitossa on asetettu 50 markan suurui-
sen osuusmaksun kannalle. Kun hallintoneuvoston aikai-
semmiin tekemä päätös edellyttää, että hallintoneuvosto
vielä ennen edustajakokousta tarkistaa kantansa tähän
kysymykseen nähden, on johtokunta tuonut asian hallinto-
neuvoston käsiteltäväksi. Johtokunta ehdottaa, että
hallintoneuvosto pysyisi entisellä kannallaan, ja että
edustajakokoukselle siis esitettäisiin hallintoneuvoston
tammikuussa hyväksymä päätöslauselmaehdotus.

Ahola Karhin, Ervastian ja Mäkelin'in kannattamana
ehdotti, että päätöslauselmaehdotuksessa otettaisiin
osuusmaksun alimmaksi rajaksi 100 mk. Puhujat perusteli-
vat kantansa sillä, että liittokokouksissa on yleensä
asetettu 100 markan suuruisen vähimmän osuusmaksun kan-
nalle.

Vuoristo piti tarpeettomana, että hallintoneuvosto
muuttaa kantansa. Edustajakokoukselle tenthvää päätöslau-
selmaehdotus olisi lopullisesti hyväksyttävä sellaisena
kuin se liittokokouksillekin esitettiin. Vaikkakin liitto-
kokouksissa onkin 100 markan osuusmaksu saanut runsasta
kannatusta, ei sen silti tarvitse vaikuttaa hallintoneu-
voston kantaan.

Tanner, Wuolijoki ja Jalava yhtyivät Vuoriston lau-
suntoon.

Osuuspää-
omakysymys.

päätös.

Äänestettäessä Aholan ja Vuoriston ehdotusten välillä sai edellinen ehdotus 5 ääntä ja jälkimmäinen 8 ääntä, joten hallintoneuvosto päätti hyväksyä esityksen aikaisemmin hyväksytyssä muodossa.

14 §.

Tuotanto-
kyseisyys.

Edustajakokoukselle tentävä esitys osuuskauppaliikkeen omasta tuotannosta hyväksyttiin siinä muodossa kuin liitteessä N:o 4 näkyy.

15 §.

S.Työvään
raittius-
liiton
anomus.

Yhtyen Jontokunnan ehdotukseen päätti hallintoneuvosto yksimielisesti hylätä Suomen Työvään Raittiusliiton anomukseen saada kannatusapua K.K:lta.

16 §.

Pohjolan
Ok-liiton
anomus.

Jontokunnan ehdotuksesta hyväksyttiin yksimielisesti Pohjolan Osuuskauppaliiton anomus saada 1.200:- markan kannatusmaksu sihteerin palkkaamista varten.

17 §.

Edustus
keekusjär-
jestojen
kokouksissa.

Edustamaan K.K:ta kesäkuun 20 p:nä Kuopiossa pidettävissä OTK:n, KANSAN ja Tulenturvan vuosikokouksissa valittiin seuraavat henkilöt :

1) OTK:n vuosikokoukseen varsinaiseksi edustajaksi maisteri J.W.Keto, varalle J. Vuoristo;

2) KANSAN vuosikokoukseen varsinaiseksi edustajaksi Toivo Salmio, varalle K. Öhman;

3) Tulenturvan vuosikokoukseen varsinaiseksi edustajaksi J.Virtasaari, varalle A.Manninen.

Vaali tapahtui 2) ja 3) kohdassa yksimielisesti. 1) kohdassa mainittu päätös tehtiin äänestyksen jälkeen. Äänestyksessä oli 8 hallintoneuvoston jäsenen mainitun päätöksen kannalla. Vähemmistö, johon kuului 5 hallintoneuvoston jäsentä, äänesti OTK:n kokoukseen varsinaiseksi edustajaksi J.Vuoristoa, varalle A. Aholaa.

W a k u d e k s i :

Minä Tanner
Minä Toimela

KULUTUSOSUUSKUNTIEN
KESKUSLIITTO

KULUTUSOSUUSKUNTIEN KESKUSLIITON (K.K:n)

10. EDUSTAJAKOKOUS

pidetään Kuopiossa Kuopion T.Y:n talolla kesäkuun 19 ja
20 p. alkaen ensikeimainittuna päivänä klo 1 päivällä.

O n j e l m a :

1. Edustajakokouksen avaa hallintoneuvoston puheenjohtaja
tuomari Väinö Tanner.
2. Vahvistetaan edustajakokouksen laillisuus.
3. Vahvistetaan edustajavaltuudet.
4. Valitaan edustajakokoukselle puheenjohtajat ja virkailijat.
5. Johtokunnan vuosi- ja tilikertomus. Esittää johtaja Paavo
Raittinen.
6. Tilinpäätöksen vahvistaminen ja vastuuvapauden myöntäminen.
7. Ylijäämän käyttäminen.
8. Vuosimaksu v:ksi 1927.
9. Osuuskauppain osuusmaksun korottaminen. Esittää K.K:n
neuvontaosaston hoitaja Kalle Hyvärinen.
10. Osuuskauppallikkeen oma tuotanto. Esittää johtaja J.W.
Keto.
11. Hallintoneuvoston puheenjohtajan ja jäsenten sekä tilin-
tarkastajain palkkio.
12. Hallintoneuvoston jäsenten vaali.
13. Tilintarkastajain vaali.
14. Seuraavan edustajakokouksen paikka.

Valtakirjaksi, joka oikeuttaa K.K:n jäsenliikkeen edustajan käyttämään kokouksessa puhe- ja äänivaltaa, on annettava ote sen kokouksen pöytäkirjasta, jossa edustaja on valittu. Jäsenosuuskunta on oikeutettu olemaan edustetuna seuraavasti:

Jokaisella jäsenosuuskunnalla on jäsenmääränsä 5.000-lukuun saakka yksi ääni kultakin jäsenmääränsä alkavalta 200-luvulta;

Jos jäsenmäärä on 5.000 - 10.000, on jäsenosuuskunnalla tältä jäsenmäärän osalta edellisessä kohdassa edellytetyn äänimäärän lisäksi yksi ääni kultakin alkavalta 500-luvulta;

Jos jäsenmäärä on yli 10.000, on jäsenosuuskunnalla tästä luvusta alkaen lisäksi yksi ääni kultakin alkavalta 1.000 -luvulta;

Jäsenmääräksi otetaan se luku, josta on sääntöjen määräämässä järjestyksessä vuosimaksu maksettu.

Jäsenenä olevilla keskusjärjestöillä on kullakin yksi ääni. Edustusääniä käyttää yksi edustaja, ja tulee valtakirjasta käydä selville osuuskunnan edustusäänien määrä sekä jos useampia edustajia on valittu, kuka edustajista on valtuutettu edustusääniä käyttämään.

Edustajavaltakirjat on sääntöjen mukaan vähintään kaksi viikkoa ennen edustajakokousta lähetettävä tarkastettaviksi. Ne on näin ollen lähetettävä ennen kesäkuun 5 päivää K.K:n toimistoon Helsingissä Kirkkokatu 14.

Helsingissä 14 p. huhtikuuta v. 1926.

Hallintoneuvoston puolesta:

Minio Järvinen

Minio Järvinen

Pöytäkirja K.K:n hallintoneuvoston kokouksesta, joka pidettiin Kuopiossa Kuopion Työväentalolla 19. kesäkuuta 1926.

Saapuvilla olivat hallintoneuvoston varsinaiset jäsenet: Atel Ahola, Emil Ervasti, J.E.Heikkilä, Eino Jalava, Otto Karhi, Otto Peltsalo, Hannes Ryömä, Väinö Tanner, J.Virtasaari, J.Vuoristo ja E. Öhman; hallintoneuvoston varajäsenet: Yrjö Kaminen, Pietari Salonen; K.K:n johtokunnan jäsenet: Lauri af Heurlin, Eino Pekkala ja Paavo Raittinen; K.K:n toimihenkilöt: J.W.Keto, Nillo Lantinen ja Onni Toivonen sekä kutsuttuna toimitusjohtaja Jalo Aura.

Puhetta johti hallintoneuvoston puheenjohtaja tuomari Väinö Tanner ja pöytäkirjan laati allekirjoittanut hallintoneuvoston sihteeri.

1 §.

Toimitetun edustajavaltakirjain tarkastuksen perusteella päätettiin antaa edustajakokoukselle edustajavaltuuksista seuraava lausunto: (Liite N:o 1).

Edustaja-
valtuudet.

2 §.

Edustajakokouksen puheenjohtajaksi päätettiin ehdottaa tuomari Väinö Tanner Helsingistä, toimittaja Ernst Lände Viipurista ja herra J.A. Liedes Iistä.

Edustaja-
kokouksen pu-
heenjohtajat.

3 §.

Edustajakokouksen sihteeriksi päätettiin ehdottaa K.K:n toimihenkilöt rouva Lyyli Taski, tuomari Nillo Lantinen ja herra A. Ruokosalmi.

Sihteri-
kokouksen
sihteerit.

4 §.

Edustajakokouksen työskentelyaika päätettiin ennet-

Edustaja-

kokouksen
työskäytä.

taa esilläiseksi kuin ohellisesta edustajakokouksen ohjelman
(Liite N:o 2) 6. kohdusta näkyy.

5 §.

Tilintarkas-
tajain
palkkiot.

Edustajakokoukselle päätettiin ehdottaa, että tilin-
tarkastajille maksetaan palkkiota 300 mk, päivärahana 100 mk,
sekä matkakulut II. luokassa.

6 §.

Tilintarkast.
lukumäärä.

Edustajakokoukselle päätettiin ehdottaa, että tilin-
tarkastajia valittaisiin kolme.

7 §.

Mäkelin'in
eroraportti.

Toimitusjohtaja Raittinen ilmoitti, että isännöitsijä
Antti Mäkelin Kuopiosta oli ilmoittanut eroavansa K.K:n hal-
lintoineuvoston jäsenyydestä.

Hallintoineuvosto päätti ilmoittaa eroraportin edusta-
jakokoukselle sekä ehdottaa, että Mäkelin'in tilalle valittai-
siin hallintoineuvostoon uusi jäsen.

8 §.

Ed. kokouksen
päätös.

Edustajakokoukselle päätettiin ehdottaa, että vuoden
1927 edustajakokous pidetään Helsingissä.

Vakaudeski:

Antti Mäkelin

Antti Mäkelin

Pöytäkirja K.K:n hallintoneuvoston kokouksesta, joka pidettiin Kuopiossa Kuopion Työväentalolla 23. kesäkuuta 1926.

Saapuvilla olivat hallintoneuvoston varsinaiset jäsenet: Abel Ahola, Emil Ervasti, J.E. Heikkilä, Eino Jalava, Otto Karhi, Otto Peitsalo, Hannes Ryömä, Väinö Tanner, J. Virtasaari, J. Vuoristo ja K. Öman; hallintoneuvoston varajäsenet: Yrjö Kaminen, Pietari Salmenoja; K.K:n johtokunnan jäsenet: Lauri af Haurlin, Eino Paakkala ja Paavo Raittinen; K.K:n toimihenkilöt: J.W. Keto, Milla Lantinen ja Onni Toivonen sekä kutsuttuna toimitusjohtaja Jalo Aura.

Puhetta johti hallintoneuvoston puheenjohtaja tuomari Väinö Tanner ja pöytäkirjan laati allekirjoittanut hallintoneuvoston sihteeri.

1 §.

Johtokunnan ehdotus, että K.K:n neuvontaosaston hoitajaksi toimesta eronneen Kalle Hyvärisen tilalle valittaisiin Kymninkosken Osuusliikkeen r.l. apulaisjohtaja Jalmari Laakso 5.400:- markan kuukausipalkalla, hyväksyttiin yksimielisesti.

2 §.

Johtokunnan ehdotus, että tarkastajan toimesta toimenvälitysosaston hoitajaksi siirtyneen Hj. Ahosen tilalle valittaisiin Kajaanin Osuuskaupan r.l. apulaishoitaja Armas Railo 4.000:- markan kuukausipalkalla, hyväksyttiin yksimielisesti.

3 §.

Koska K.K:n johtokunnalle oli vastikään ilmoitettu,

Neuvonta-
osaston
hoitajan
toimi.

Tarkastajan
toimi.

Toimenväl.

osuuston
hoitajan
toimi.

että K.K:n toimenvälitysosaston hoitaja Hj. Ahonen on tullut valituksi Osuusliike Onnin 1.1. toimitusjohtajaksi, pyyhi K.K:n johtokunta valtuutta saada nimittää siinä tapauksessa, että Ahonen hänelle tarjotun toimen vastaanottaa, toimenvälitysosaston hoitajaksi K.K:n tarkastajan F. Ahvenaisen. Samalla pyyhi johtokunta valtuutta korottaa Ahvenaisen palkan 5.000:- markkaan kuukaudessa.

Hallintoneuvosto myönei pyydytetyt valtuudet yksimielisesti.

4 §.

Toiminnan
kirjoittajat.

K.K:n palveluksesta eroaville toimitusjohtaja Paavo Raittiselle ja neuvontaosastonhoitaja Kalle Hyväriselle aikaisemmin myönnetty valtuus kirjoittaa K.K:n toiminnin yhtessä jonkun toisen toiminnin kirjoittamiseen valtuutetun henkilön kanssa päätettiin peruuttaa tämän vuoden heinäkuun 1 päivästä lukien.

K.K:n tulevalle toimitusjohtaja Jalo Auralle sekä tulevalle neuvontaosaston hoitajalle Jalmari Laaksole päätettiin myöntää tämän vuoden heinäkuun 1 päivästä lukien oikeus kirjoittaa K.K:n toiminnin yhtessä jonkun toisen toiminnin kirjoittamiseen valtuutetun henkilön kanssa.

5 §.

Osuusliik-
lehden pää-
toimittaja.

Koska "Osuusliike"-lehden päätoimittaja Kalle Hyvärinen eroo K.K:n palveluksesta heinäkuun 1 p:nä, päätti hallintoneuvosto nimittää "Osuusliikkeen" päätoimittajaksi maisteri J.W. Kedon. Päätoimittajan toimi siirtyy maisteri Kedolle heinäkuun 1 p.

6 §.

Varsinais-
Suomen Ok-
liiton kann-
maksu.

Varsinais-Suomen Osuuskauppaliitolta oli saapunut K.K:lle anomus saada 5.000:- mk. kannatusmaksua tämän vuoden valistustyötä varten. Koska mainittu liitto oli juuri keväällä saanut K.K:lta 2.000:- markan suuruisen kannatusmaksun, ei hallintoneuvosto ollut valmis anomuksesta päättää.

tämähän. Johtokunnalle annettiin tehtäväksi hankkia selvyys eri liittojen rahan tarpeesta sekä jos mahdollista laatia perustet, minkä mukaan eri liitoille kannatusmaksua maksetaan. Täten jäi anomus pöydällä seuraavaan kokoukseen asti.

7 §.

Hämeen-Satakunnan Osuuskauppaliiton anomus saada smk. 1800:- suuruisen kannatusmaksu, hyväksyttiin yksimielisesti.

Häm.-Satak.

Ok-liiton

kannatusmaksu.

8 §.

Ilmoitettiin, että Suomen Yleisradio Oy oli tarjonnut K.K:lle aikaisemmin merittyjen 50 osakkeen lisäksi vielä 15 osaketta, koska merkintäaikana ei kaikkia osakkeita saatu myydyksi.

Yleisradio Oy.

Johtokunta ehdotti, että tarjotut 15 lisäosaketta K.K:lle ostettaisiin.

Hallintoneuvosto hyväksyi johtokunnan ehdotuksen yksimielisesti.

9 §.

Hallintoneuvoston puheenjohtaja tuomari V ä i n ö Tanner lausui, että kun toimitusjohtaja Raittinen kesäkuun viimeisenä päivänä jättää K.K:n toimitusjohtajan toimen, olisi osuuskauppaliikkeen ja K.K:n toiminnalle vahingoksi, jos hänen kokemuksensa ja kykynsä jäisivät sen jälkeen osuuskauppaliikkeen hyväksi käyttämättä. Siitä ajasta olisi toivottavaa, että toimitusjohtaja Raittinen valittaisiin K.K:n johtokunnan jäseneksi heinäkuun 1 päivästä lukien.

Johtokunnan

täydentämisen.

a f H e u r l i n ilmoitti yhtyvän puheenjohtajan lausumaan mielipiteeseen kuitenkin siten, että Raittisen nimittäminen K.K:n johtokunnan jäseneksi jätettäisiin uuden hallintoneuvoston tehtäväksi.

K a r n i, V i r t a s a a r i, H e i k k i l ä ja R y ö m ä kannattivat Tannerin ehdotusta.

Vuoristo oli sitä mieltä, että jos nykyinen hallintoneuvosto toimittaa valinnan, merkitsee se uuden hallintoneuvoston käsien sitomista. Yhtyi ar Heurlin'in endotukseen.

K a r h i huomautti Vuoristolle, että nykyinen hallintoneuvosto on valinnut kaikki muutkin johtokunnan jäsenet.

P e k k a l a ja E r v a s t i kannattivat tuomari ar Heurlin'in endotusta.

A h o l a ilmoitti, että hän ei vastusta tuomari Tannerin tekemään ehdotusta, mutta pidättyy äänestämästä.

Hallintoneuvosto päätti 8 äänellä 2 vastaan valita toimitusjohtaja Paavo Raittiseen K.K:n johtokunnan vakinaiseksi jäseneksi tämän vuoden heinäkuun 1 päivästä lukien.

V ä k u n d e k s i :

Kuis Tanner

Paavo Raittinen

Sääpöillä väkivaltaisesti hoidettiin
ton Varsinaiset jäsenet: Matti Kosken-
J.E. Heikkilä, Aimo Kosken, Matti
J. Kortelainen, A. Kankkunen, J. Pöytä, J.
Rogvall, Hannes Ryöy, A. Kankkunen, Matti
tanan, Väinö Tanner, E. R. Virtanen, Hei-
kolai Virtanen, J. Virtanen ja J. Vi-
risto; joidenkin jäsenet: J. K. K.
Julius Alanen, Lauri A. Heikkilä, Matti
Pekkala, Matti Peasivirta, Matti Kank-
nen ja Väinö Kankkunen; sekä muita
henkilöt: J. W. Kero, J. K. K., Matti
Lautinen ja Ossi J. J. J.

Puhetta jotti hallintoneuvoston
puheenjohtaja tuomari Väinö Tanner ja
pöytäkirjan luki allekirjoittanut
neuvoston sihteeri.

12.

Hallintoneuvoston puheenjohtajaksi toimikaudella 1926 - 1927 valittiin ilman äänestystä tuomari Väinö Tanner. 73319.

Hallintoneuvoston varapuheenjohtajaksi toimikaudella 1926 - 1927 valittiin ilman äänestystä toimitusjohtaja Otto Karhi.

Hallintoneuvoston sihteeriksi toimikaudeksi 1926 - 1927 valittiin ilman äänestystä K.K:n sihtööri Onni Toivonen.

234

Virkailijain vaalin tapanduttua otti puheenpuoron Hallinto-

neuvoston
uudet jäse-
lausutaan
tervetul-
leiksi.

hallintoneuvoston puheenjohtaja tuomari Väinö Tanner, joka lausui:

Samalla kuin kiitän siitä luottamuksesta, jonka hallintoneuvosto minua kohtaan on osoittanut, pyydän lausua hallintoneuvoston uudet jäsenet tervetulleiksi. Hallintoneuvoston kokoonpano on viime edustajakokouksessa huomattavasti muuttunut, mutta toivottavasti sama yhteishenki ja osuuskaupallinen mieliala, joka hallintoneuvostossa on tähän asti vallinnut, tulee henkilövalinnoista huolimatta edelleen säilymään.

3.

Hallinto-
neuv.pöy-
täkirjoja

Hallintoneuvoston sihteeri luki 12/4, 19/6 ja 23/6 pidettyjen hallintoneuvoston kokousten pöytäkirjat, jotka muutoksitta hyväksyttiin.

4.

Johtokunnan
pöytäkirjoja

Johtokunnan sihteeri luki 9/4, 20/4, 4/5, 11/5, 16/5, 27/5, 1/6, 8/6, 19/6, 6/7, 15/7, 27/7, 6/8, 23/8, 31/8, 7/9, 15/9, 18/9 pidettyjen johtokunnan kokousten pöytäkirjat.

5.

Selostusta
K.K:n toi-
minnasta.

Toimitusjohtaja A u r a esitelti K.K:n toimintaa kuluneen kesän ajalta. Hän lausui:

K.K:n liikevaihto oli elokuun loppuun mennessä Smk. 6.274.000:-- . Lisäys edellisen vuoden liikevaihtoon verraten on 1.672.000:-- eli 36,2 %. Puolen vuoden vaihteessa tehtiin tilinpäätös tarkkailuvälinetentusta, paperipussitehtaasta ja Kuluttajain Lehdestä. Tarkkailuvälinetehdas ja paperipussitehdas tuottivat kohtuulliseen tulokseen. Kuluttajain Lenti sitävastoin näytti tappiota 268.000:-- . Kuluttajain Lehden tuottama suri tappio johtuu siitä, että sen menot ovat tämän vuoden aikana huomattavasti lisääntyneet. Painatuskustannukset ovat lisääntyneet 185.000 markalla, postitus 50.000 mk, kustannukset osoitteista 62.000 mk. ja kuvitus 61.000 mk. Kuluttajain Lehden tappio on johtokun-

nan jäsenissä herättänyt huolestumista. Jotta asiain-
tilla tässä suhteessa tulisi paremmaksi, on Kuluttajain
Lehden ilmoitushintoja päätetty korottaa. Myöskin leh-
den tilaukshinta tulee ensi tilikauden alusta kohoamaan
2:- markalla. Kun lisäksi lehden sivulukua on päätetty
hiukan vähentää, on todennäköistä, että lehti ei ensi
vuonna tuota ainakaan huomattavaa tappiota.

Valistusosaston tarpeisiin on kuluneen kesän aika-
na ostettu kolme uutta filmiä. Myöskin on ostettu kaksi
uutta filmikonetta. Nyt on siis jo neljällä puhujalla
filmikone. Kuluvan sykeyn aikana on alettu kokeilla
myöskin radiokoneilla. Tähän mennessä saadut kokemukset
ovat niin hyvät, että vielä tämän sykeyn aikana hankitaan
radiovastaanottokone kaikille puhujille.

Osuuskauppakoulu on parhaillaan käynnissä ja toi-
mii entiseen tapaan. Oppilasmäärä on 32.

Kustannustoiminta on ollut tämän kesän aikana vil-
kaasta. J.W.Kedon kirjoittamista kirjoista "Osuuskauppal-
lisen tuotannon järjestäminen" ja "Kulutusosuustoimin-
nallinen tuotanto" otettiin kummastakin 1.500 kappa-
leen suuruinen painos. "Rochdalen kunnan esitaiteilijain
historian" uusi painos, jonka suomennoksen tuomari Väinö
Tanner on tarkastanut, on parhaillaan työn alla. Toimit-
taja Puro kirjoittaa Suomen Osuuskauppaliikkeen historiaa.
Juhlaojelma- ja kirjasten sarjassa on ilmestynyt kaksi paki-
nakokosmaa ja kolme näytelmäkappaletta. K.K:n 10-vuo-
tisjuhlan johdosta on painatettu lehtokirjanen "Hyvä neu-
vo vanhemmille ja lapsille". Ohjekirjanen "Sanomalehti-
ilmoitukset" ilmestyy painosta lähi päivinä. Jouluksi
ilmestyy "Pekka Puupää" niminen lastenkirja. Osuuskaup-
pain verotuskysymystä käsittelevä maisteri J.W.Kedon kir-
joittama kirja "Osuuskunnat ja verot" ilmestyy lokakuun
puolivälissä. Pöytäkirja voi tuskin tämän vuoden aikana

ilmestystä, koska pikakirjoituskäsittekirjoitus on viipynyt pikakirjoittajalla tavallista kauemmin.

Kirjapaino muutettiin kesän aikana uuteen huoneistoon Klauvikatu 7:ään. Samalla lisättiin kirjapainokoneita siten, että ostettiin yksi pikapainokone, yksi tiikelikone ja yksi latomakone.

Rakennusosastolla on kesän aikana ollut paljon työtä. Työtä on antanut erittäinkin osuuskauppain keskusjärjestöjen yhteiseen asuntotalon piirtäminen ja työn valvominen. Osastolta erosi tämän kesän aikana sen entinen hoitaja Ballila siirtymään sosiaalidemokraattiseen puolueen palvelukseen. Kun hänen tentävinä kuului arvostella rakennusasiointa ainoastaan osuuskauppain erikoistarpaiden kaunalta, eikä tässä suhteessa enää sen jälkeen kuin osaston teknillinen hoitaja on näihin asioihin perehtynyt, katsottu tarvittavan osastonhoitajan koko työnsä, päätti johtokunta yhdistää tämän osaston hoitajan/^{toimen} toimenvälitysosaston hoitajan toimeen, jonka osastonhoito ei myöskään vaadi koko miehen työtä.

Johtokunnan pöytäkirjoista näkyi, että viime aikoina on usean tappiolliseen osuuskaupan toiminta joutunut järjestelyn alaiseksi. Nämä tappiolliset tulokset eivät ole tulleet odottamatta, vaan on niistä oltu tietoisia jo aikaisemmissa tilintarkastuksissa ilmenneiden seikkojen perusteella. Kun K.K:lla ei ole lopullista määräämisvaltaa osuuskauppain asioissa, on voinut olla mahdollista, että toimintaa ei ole aikanaan saatu järjestetyksi oikealle tolalle. Siitä on hyvänä esimerkkinä mm. Viitasuuren Osuuskaupan hallinnon menettely. Se nim. jätti erottamatta liikkeenhoitajan, vaikka K.K. erottamista ehdotti, ja tappiollinen toiminta pääsi siten jatkumaan. Vastaisuudessa olisi ehkä meneteltävä niin, että tällaisissa tapauksissa OTK kieltäytyy antamasta luottoa osuuskaupalle.

Sattuneet tappiolliset tilinpäätökset ovat antaneet K.K:n neuvontaosastollekin aihetta tutkia, onko vielä jotakin mahdollisuuksia tarkistaa K.K:n liikkeenhoidollista tarkastusta ja siten estää sattuneiden tapausten uusintuminen. Tuntuu siltä, että siihen on mahdollisuuksia, jos neuvontaosasto ryhtyy liikkeenhoitajain karnojen kautta ajamaan määrättyjä uudistuksia osuuskauppain hoidossa. Tässä suhteessa on kiireellisempänä pidetty myymäläin ja pääliikkeen välisten asiain järjestämistä sellaisiksi, että mittatappiot, jotka useissa huonosti hoidetuissa osuuskaupoissa ovat olleet hyvin suurena tekijänä, saataisiin loppumaan. Niinkään on välttämätöntä päästä siihen, että jokainen osuuskauppa laatii kuukausittain oikeille perusteille laaditun kannattavuuslaskelman ja lähettää sen K.K:lle tarkastettavaksi. Myöskin on tarpeellista tehdä ainakin suuremmille osuuskaupoille yksityiskohtainen liikkeenhoito-suunnitelma. Mainittakoon, että eräs huomattava osuuskauppamme on tällä kertaa sellaisessa asemassa, että sillä ei ole yhtä ainoata toimeen pystyvää johtajaa. Sen monivuotinen toimitusjohtaja on sairauden takia tullut kykenemättömäksi, ja hänen apulaisensa on sairaalahoitumies, joka ei ymmärrä liikkeenhoidosta yhtään mitään. Niinkään puuttuu tämän liikkeen myymäläin tarkastajalta tarpeellista itenäisyyttä.

Tulevaisuus osoittaa, pääseekö K.K. vastaisuudessa vaikuttamaan määrävästi osuuskauppain asioihin. Aiku näyttää lupaavalta, sillä kysymystä myymäläin ja pääliikkeen välisistä suhteista on jo tähän mennessä käsitelty kolmessa liikkeenhoitajain karnon kokouksessa ja jokaisessa on aloitettu lämpimästi kannatettu sekä kehoitettu neuvontaosastoa tekemään valmis kirjallinen ehdotus niin ajoissa, että osuuskaupat voisivat ottaa sen käytäntöön jo ensi toimintavuoden alussa.

Selostukseen johdosta syntyi seuraava keskustelu:

K a r n i : K.K:n johtokunnan pöytäkirjoista on käynyt ilmi, että huonoon tilaan joutuneiden osuukauppain johdossa on ollut huomattavia epäkohtia. Kaikkein tärkein epäkohta on ollut se, että johtajat ovat viettäneet huonoa elämää. K.K:n tarkastajain tulisi vastedes kiinnittää huomiota myöskin siihen puoleen, minkälaisia liikkeiden johtajat yksityiselämässään ovat. Enkä voitaisiin tältä asiasta lähettää myöskin osuukauppain hallintotoimille kiertokirje, jossa hallintoelimä kehoittelaisiin silmälläpitämään liikkeen palveluksessa olevien henkilöiden elämää.

T a n n e r : Karhin mainitsema asia oli esillä myöskin eilen pidetyssä OTK:n hallintoneuvoston kokouksessa. Siellä päätettiin lähettää Liikkeenhoitajien Liitolle ja K.K:lle kirjelmä, jossa pyydetään näitä ryhtymään sellaisiin toimenpiteisiin, kuin mainittu epäkohta aihetta antaa.

V u o r i a t o : Ne toimenpiteet, joita pöytäkirjoista havaitaan alullepannuiksi heikkojen osuukauppain vahvistamiseksi, ovat hyviä. Lisäksi olisi toivottavaa, että tilintarkastukset toimitettaisiin entistäkin huolellisemmin. Tilintarkastuslausunnoissa olisi vedettävä esiin ne epäkohdat, jotka liikkeessä esiintyvät. Minulla on se käsitys, että tässä kohdin on aikaisemmin menetelty hieman hellävaroen. Missään tapauksessa ei tilintarkastuspöytäkirjoissa saa jättää pienimpiäkään havaittuja epäkohtia mainitsematta.

A u r a : K.K:n tilij tarkastus on ollut ja tulee olemaan tenokasta. Havaitut epäkohdat on tilintarkastuspöytäkirjoissa aina mainittu ja tilintarkastuslausunnoissakin on niitä esitetty, milloin sellainen menettely on katsottu hyödylliseksi.

R a i t t i n e n : Tilintarkastuslausunnoissa

on hyvin usein tehty huomautuksia liikkeessä vallitsevista epäkohdista, kuten vuosikertomuksista tätä asiaa selostavista kohdista näkyy. Tilintarkastuspöytäkirjoissa ei ole mitään havaittuja epäkohtia salattu.

Keskustelu jäi vastaukseksi kysymykselle.

6 §.

K.K:n neuvontaosaston hoitaja Jalmari Laakso selosti osuuskauppain puolivuositilinpäätöksiä. Hän lausui:

Kuluvan vuoden keväällä, jälkeen vuoden 1925 tilintarkastusten, esitti K.K. 40:n jäsenliikkeensä harkittavaksi, olisiko niillä mahdollisesti ainetta toimittaa koetilinpäätös puolivuoden vaihteessa. Useat tämän huomautuksen saaneista liikkeistä ilmoittivat jo ennen sen saapumista päättäneensä toimittaa tilinpäätöksensä kesä - heinäkuun tai heinä - elokuun vaihteessa. Kaikkiaan ilmoitti 43 liikettä kehoitusta noudattavansa, jäljelle jääneiden 3:n rajoittuessa sivuliikkeidensä inventointiin. Näistä 43 on tähän mennessä 38 lähettänyt laatimansa tilinpäätöksen tarkastettavakseen, ja päättyy niistä 16 ehdottomaan tappioon, 3:n ylijäämä on ilmeisesti näennäinen; loput 19 ovat saaneet tilinsä ylijäämäisiksi täysin terveillä tavalla.

Seuraavassa luettelemme tiedossa olevat tappiolliset liikkeet:

Liike:	Tilikausi.	Tappion määrä:
Enon Yl. Osuuskauppa r.l.	1/1 - 12/6	197.573:76
Itä-Savon Osuusliike "	1/1 - 30/6	71.111:92
Kajaanin Osuuskauppa "	" - "	330.889:13
Keski-Uudenmaan Ol. "	" - "	20.852:69
Lahden Osuuskauppa "	" - "	82.471:83
Loimaan Osuusliike "	" - "	13.283:66
Mäntän Osuuskauppa "	1/1 - 8/5	138.038:65

Osuuskauppain
puolivuosi-
tilinpäätökset.

Osuusliike Kehitys r.l.	1/1 - 4/7	87.158:86
--- Tammola l.l.	1/1 - 30/6	15.404:66
--- Työkansaa "	1/1 - 30/6	87.851:81
--- Varma r.l.	1/1 - 30/6	5.038:89
Rauman Tv. Osuusliike r.l.	1/1 - 3/7	31.738:29
Raahan Osuuskassa r.l.	1/1 - 31/7	261.108:72
Suolahden Osuuskassa r.l.	1/1 - 3/7	32.376:06
Suupohjan Kul.Osuusliike r.l.	1/1 - 30/6	49.215:64
Viitasaaren Osuuskassa r.l.	1/1 - 30/6	571.976:84.

Yhteenselaskettuina nämä näkyvät tappiot tekevät Sak. 2.496.143:21, ja lienee se suurin yhtäaikaisesti todettu tappion määrä liikkeeseämme.

Kun eräät edellämainituista tappioista ovat kovin huomattavia, on eikka syytä niitä erikseen lyhyesti selostaa. Ensi aluksi on huomattava, että suurin osa luettelusta liikkeistä toimi myöskin viime vuoden alkupuoliskolla tappiollisesti, nimittäin Enon Yl.Osuuskassa r.l. näkyvä tappio oli silloin n. 25.000:-; Lahden Osuuskassa r.l. tappio suunnilleen sama kuin nytkin t.e. 80.000:-; Osuusliike Varma r.l. 454.000:-; Rauman Tv.Osuusliike r.l. n. 12.000:-; Suupohjan Kul.Osuusliike r.l. n.22.000:-; Osuusliike Tammola l.l. n. 144.000:-; Tv.Osuusliike Taisto r.l. n. 398.000:-; ja Itä-Savon Osuusliike r.l. n. 48.000:-; tehden nämä tappiot yhteensä 1.218.000:-. Tällä hetkellä vararikkovalmiin Enon Yl.Osuuskassa r.l. tappio on jatkunut jo pidemmän aikaa, joten onkin ollut pakko ryhtyä suunnittelemaan sen iteenäisen toiminnan lopettamista. Kuluvan vuoden alkupuoliskolla oli sen myyntivoitto myymälöisessä 7,3 %, koko liikkeen tulon ollessa 10,7 %. Menopuolella ovat kustannukset 8,8 %, korot 4,4 % ja arvojen alennukset sekä poistot kiinteistöistä ja tavaravarastoista yhteensä n. 143.000:- eli 6,7 % liikevaihdosta. Nämä arvojen alennukset, jotka osaltaan ovat johtuneet aikaisem-

pien aiheettomien koroitusten poistamisesta, ovat olleet välttämättömiä todellisen osan selville saamiseksi. Kun otetaan huomioon kyseellisen liikkeen tileissä esiintyvä tappio v:ltä 1925, Suk. 62.599:79, ylittävät sen velat ovat sekä lainavarat n. 148.000:-. Liikkeen vaihto tämän vuoden ensimmäisellä puoliskolla on laskenut n. 25 %:lla. - Kajaanin Osuuskauppa r.l. toimi niinikään jo toista vuotta tappiollisesti. Sen tappio oli v. 1925 lopussa Suk. 359.903:42, mutta peittivät sen rahastot viimeksimainittu sekä tämän vuoden puolivälissä todetun tappion vielä kokonaan. Tappion syinä on tässä tapauksessa pidettävä mm. erittäin huomattavaa myynnin laskua, n. 26 %, josta johtuu, että kustannukset ovat kohonneet yli kannattavuusrajan. Sen myyntiylijäämä myymälöissä oli nyt toimitetun tilinpäätöksen mukaan 8,9 % ja koko liikkeessä 11,8 %, kustannusten ollessa yhteensä 16 %, jakautuen yleisiin kuluihin 12,4 % ja korkoihin 3,6 %. Muina tappion osoittajina on mainittava saatavapoistot, n. 268.000:-, eli 25 % saatavien määrästä sekä varastoista tendyt poistot, 146.000:-, eli 3 % varastojen loppusummaasta. - Osuusliike Kehityksen r.l. huonoon lopputulokseen on suurelta osaltaan vaikuttanut epäonnistunut liikkeenhoitaja. Liikkeen asema oli lyhyessä ajassa saatettu niin raskaaksi ja kuluttajain luottamus siihen hävitettyä siinä määrin, että on ollut pakko ryhtyä, kuten aikaisemmin jo on käynyt selville, senkin itsenäistä toimintaa lopettamaan. Sen viimeaikaisista saavutuksista mainittakoon, että sen bruttotulo viime tilinpäätöksessä oli 8,4 % ja kustannukset korkoineen 16,8 %. Korot 4,8 %. Velat ylittävät omia ja lainavaroja n. 101.000:-. - Raahan Osuuskauppa r.l. on kärsinyt tappioita markkaratentaastaan n. 61.000:-, jonka lisäksi sen pääliike on toistai-

seksi selvittämättömällä tavalla antanut n. 93.000:- suu-
ruseen nettotappion. Etänkin viimeksimainitusta johtuu,
että sen myymälään bruttotulos on supistunut 6,6 $\frac{p}{iin}$
ja koko liikkeen tulos 9,4 $\frac{p}{iin}$. Menopuolella olevat
kustannukset ovat 12,9 $\frac{p}{}$ ja korot 2,4 $\frac{p}{}$, yhteensä 15,3 $\frac{p}{}$.
On todennäköistä, että tässä tapauksessa on kysymyksessä
huomattava inventaariovirhe, joka ei tosin voine saada
tilinpäätöstä voitolliseksi, mutta voi jonkin verran sitä
kuitenkin parantaa. - Viitasaaren Osuuskauppa r.l. on
yksi niistä liikkeistä, joiden asema on siinä määrin tap-
piollinen, ettei sen toimintaa voi ilman ulkopuolista apua
jatkaa. Tappion aiheena voidaan tässä tapauksessa pitää
tolkuttoman suuria ja epäkäyviä tavaravarastoja, joista
on muodostunut liikkeelle voittamaton painolasti. Sen tu-
loksista mainittakoon, että bruttoylijäämä oli ainoastaan
1,6 $\frac{p}{}$, kustannukset 13,6 $\frac{p}{}$ ja korot 4,3 $\frac{p}{}$ eli menopuoli
yhteensä 17,9 $\frac{p}{}$. Tappiota lisäävät myöskin päämyymälään
nettotappio, Smk. 106.000:-; sekä kalustopoistot, Smk.
79.000:-. Bruttotulosta huononsivat poistot tavaravara-
stoista sekä saatavista yhteensä n. 234.000:-. Viimeksi-
mainittujen poistojen samoin kuin kalustopoistonkin aiheel-
lisuuden olivat edustajamme tilaisuudessa toteamaan liiket-
tä inventoitaessa. - Osuusliike Työkanan i.l. tappio
voidaan kuluvan vuoden aikana peittää melko vähiin, sillä
liikkeen on onnistunut vähentää huomattavasti eräitä suu-
rempia kulueriään; vuosialennukset ym. siirtyvät hyvityk-
set tulevat osaltaan myöskin vähentämään tappiota. Samoin
on laita Lahden Osuuskaupan r.l., josta ei voida toivoa
sen saavan voitollista tilinpäätöstä. - Itä-Savon Osuus-
liikkeen r.l. asema on pidettävä huolestuttavana, sillä
aikaisemmat tappiot huomioidalla jää liikkeen omista va-
roista jäljelle rakennusrahastoa n. 20.000:-. - Mäntän
Osuuskaupan r.l. asema, joka taitamattomalla liikkeen-

noidolla ja rakennuspolitiikalla oli saatettu vaikeaksi, tulee todennäköisesti jo kuluvan vuoden aikana jonkin verran paranemaan, joskaan ei elitä ylijäämääkään voida toivoa. Vielä mainitsematta jääneiden liikkeiden tappi-
oinin on vaikuttanut paikallinen kilpailu tai muu vaikea tilanne, vähävaraisuus yms, eikä niistä yksikään, lukuun-
ottamatta Keski-Uudenmaan Osuusliikettä, herätä vakavaa huolestumista.

Viimeaikainen kehitys. Puolen vuoden liikevaihto.

Liikevaihto on kuluvan vuoden ensi puolessa lisääntynyt Smk:lla 30.328.946:- eli 6 p:lla. Sen kokonaismäärä oli 1/1 - 30/6 Smk.537.315.642:-; edellisellä vuotena oli vastaava määrä Smk. 506.986.678:-. Lisäys ei ole yhtä hyvä kuin läheisimpinä viime vuosina, mutta on siihen epäilemättä ollut syynä etenkin maan pohjoisessa osassa vallinneet huonot työolot, osittain myöskin kasvällä käydyt suuret työtaistelut. Tässä yhteydessä on mainittava, että puolivuositilinpäätöksen tehneiden liikkeiden liikevaihto laski Smk:lla 3.339.625:- eli 2,5 p:lla.

Tavaravarastot.

Tavaravarastojen arvo on edelleenkin kohonnut, ol-
len ne 30/6 tilauksen mukaan Smk.183.080.907:-, vastaa-
van luvun ollessa viime vuonna Smk.164.045.972:-. Lisä-
ys on rahassa mainittuna Smk. 19.034.935:- eli 11,6 p
viimevuotisesta määrästä. Kun liikevaihto on lisäänty-
nyt ainoastaan jo mainitut 6 p, on aikaisemmin vallinnut
suunta edelleenkin siis vallassa, ja jos tavaramarkkinat
olisivat olleet viimeaikaisia suotuisammat, olisi tilan-
ne epäilemättä vielä epätyydyttävämpi, mutta sen sijaan
olisi pitänyt varoittaa liikkeidenhoitajia suuremmista han-
kinnoista.

Kalustot ja kiinteistöt.

48

Jos tätä edellisessä omaisuusryhmässä oli havaittavissa toimusten vastaista kehitystä, on sitä viimeksimainitussa vielä enemmän. Kyseellisen omaisuusosan arvo on bilanssien mukaan nykyään Smk.241.180.020:-, kun se viime vuonna vastaavana aikana oli Smk.200.864.576:-, joten lisäys on prosentteissa laskien kaikkiaan 20,1 %. Tähän koroitukseen sisältyvät tosin perustetut kiinteistö- ja kalustorahastot, Smk. 13.851.784:-, mutta siitä huolimattakin on lisäys arveluttavan suuri, ja sitä valitettavampi, koska se on jatkunut jo useita vuosia keskusjärjestöjen vastustuksesta huolimatta.

Luotto.

Tyydytyksellä on sen sijaan edelleenkin pantava merkille, että osuukauppain luotto on kehittynyt sikäli edulliseen suuntaan, että lainat ja säästökassatalletukset ovat nousseet 24,3 % ja tilivelat ja tunnustetut 22,9 % viime vuoteista määräistään. Ensimmäinen velkaerä oli v.1925 puolivälissä yhteensä Smk. 194.670.468:- ja tänä vuonna Smk.241.879.451:-, ollen lisäys rahassa mainiten Smk. 47.208.983:-. Tavaravelat olivat edellisenä vuonna Smk. 128.316.236:- ja tänä vuonna Smk.157.718.872:-; lisäys siis Smk.29.402.636:-.

Liikkekustannukset.

Se epätydyttävä kehitys, joka liikkekustannuksien nähdessä on ollut vallalla jo pidemmän aikaa, jatkuu yhä edelleen. Bilansseista poimitut tiedot liikkekustannuksista osoittavat niiden lisääntyneen prosentteissa laskien 12,2 %:sta 12,8 %:iin. Viime vuoden ensipuoliskolla olivat liikkekustannukset määrällään Smk.49.266.202:- tennen jo mainittun 12,2 % kyseellisen liikkeiden liikevaihdosta; tänä vuonna on kustannusten määrä Smk. 53.995.918:- eli 12,8 %. Tällöin on huomattava, että Osuusliike Fianto r.l. puuttuu tästä laskelmasta kumpaisenakin vuotena ja kumpaiseltakin puolelta.

Lopuksi pyydän vielä huomauttaa, että eräissä edellämäinittuissa omaisuusosissa tapahtunut vähemmän suotava kehitys ei ole jäänyt K.K.:ssa huomaamatta. Niiden suhteen on ilmeisestikin toimittu sellaisella valppaudella kuin suinkin on ollut mahdollista, ja tarkoituksemme on jatkaa ponnistuksia siksi, kunnes muutos parempaan päin saadaan aikaan.

Selostukseen johdosta syntyi seuraava keskustelu:

S i l t a n e n : Huonojen osuuskauppain asemasta puhuttaessa tuljotetaan liian paljon suuriin kustannuksiin. Niitä ei kuitenkaan puljoa voida vähentää, erittäinkin palkkamenoja. Liikkeiden asemaa on parannettava toisella tavalla. Bruttovoitto on suotava ko-
noamaan 10 ä 11 %:iin. Kajaanin Osuuskaupankin asema voidaan tätä tietä parantaa. Kun osuuskaupat yleensäkin hinnoittelevat tavarat liian alhaiseen hintaan, olisi K.K:n neuvontaosaston tehtävä tässä suhteessa neuvontatyötä. Tosin on asiantilaita niin, että K.K:n neuvontaosastolla on tällä hetkellä siksi vähän työvoimaa, ettei tätäkään työtä voida perusteellisesti suorittaa, mutta työvoiman säästämisestä tässä asiassa täytyy luopua. Neuvontaosastolle on otettava työvoimaa niin paljon, että osuuskauppain toiminnan valvominen on mahdollista.

A u r a : Vaikka selostuksesta päättäen tilanne osuuskauppaliikkeessä näyttää huonolta, ei se kuitenkaan paljon poikkea siitä, miten asiat aikaisemmin ovat olleet. Numerot ovat tällä kertaa huolestuttavat pääasiassa siitä syystä, että eräissä puolivuositilinpäätöksissä on esiinvedetty edellisiltä tilikausilta aiheutuneet huomattavat tappiot. Tilanteen parantamiseksi on pyrittävä sekä korottamaan bruttovoittoa että pienentämään liikkeen kustannuksia. Palkkamenojen pienentäminen ei läheskään aina merkitse toimenkilöiden palk-

50

kojen alentamista, vaan työtehon parantamista.

M a n n i n e n : Bruttovoiton kohottaminen osuuskaupoissa on hyvin vaikeata. Esim. Kajaanin Osuuskaupasta myydään ruisjauhoja niin paljon, että niiden myynti tekee 40 ¢ koko liikevaihdosta. Kun ruisjauhoista parhassa tapauksessa saadaan bruttovoittoa 2 ¢, ja kun Kajaanin Osuuskaupan toimialueella on lisäksi huonot työlöt, on vaikea löytää keinoja, joilla Kajaanin Osuuskaupan toiminta saadaan kannattavaksi. Osuuskauppalliseen tila yleensä vaatii, että kannattamattomat myymälät lopetetaan. Tilinpäätöksessä ei saisi eri toimipalkkain taikka koko liikkeen kannattamattomuutta salata, kuten joissakin tapauksissa on menetetty.

T a n n e r : Ilmiö, joka äsken annustussa selostuksessa on silmiinpistävä, ei ole uusi. K.K:n osuuskaupoista on joka vuosi jokin määrä ollut tappiollisia. Niiden lukumäärä on vuosittain jotakuinkin sama, kauppain nimet ainoastaan vaihtuvat. Se osoittaa, että osuuskaupat toimivat yleensä sellaisissa olosuhteissa, että jokin pieni muutos niissä saattaa tehdä ne tappiollisiksi. Osuuskaupain bruttovoitto on liian pieni. Siinä on pääasiallisin syy vuodesta vuoteen jatkuviin tappioihin. Muissa maissa ei niin pieni bruttovoitto kuin meillä saadaan voidulla kysymykseen. Meidän osuuskaupoiltamme vaaditaan paljon. Hintojen pitää olla alhaiset, toimihenkilöiden palkkojen pitää olla korkeat. Osuuskaupain pitää järjestää sosiaalista huoltoa ja niiden pitää harjoittaa osuuskauppallista valistustyötä. Ja kaiken lisäksi kärsivät osuuskaupat pääomien puutetta. Jäsenet eivät anna niille riittävästi rahaa. Osuuskaupain on siitä syystä lisättävä tulojaan. Myyntihintoja täytyy hiljalleen korottaa. Tätä vastaan sanotaan, että kilpailu pakottaa myymään alhaisilla hinnoilla. Mutta asianlaista on niin,

että usealla paikkakunnalla juuri osuuskaspat määrittävät hinnat. Ne voivat siis, jos taltavasta menettelevät, saada hinnoittelussa parannuksia aikaan.

K a r n i : Ilmoitettu 2 $\frac{1}{2}$ milj. markan suuruisen tappio puolen vuoden toiminnasta on huolestuttava. Epäkohdat on poistettava. Jokaisessa osuuskaspassa on tehtävä laskelmia liikkeen toiminnan kannattavuudesta. Liikkeen johdolla täytyy olla selvillä, kuinka suuret liikkeen kustannukset ovat, ja hinnoittelu on sen mukaan hoidettava. Sellaisiin kauppoihin, joissa liikkeenhoitaja ei osaa tällaisia kannattavuuslaskelmia tehdä, on K.K:n lähetettävä mies laskelmia suorittamaan.

R a i t t i n e n : Korkeilla myyntihinnoilla on omat haittansa. Niiden suojissa voivat pikkukauppiat helposti elää. Mutta joka tapauksessa on päästävä siihen, että osuuskasppain bruttovoitto nykyisestäään kohcaa. Tilanne on nykyisin paljon huonompi kuin se oli ennen sotaa. Kun osuuskaspat nyt saavat keskimäärin 2 % nettovoittoa, voivat ne ennen sotaa saada keskimäärin 4 %. Jos tähän riittävästi työtä mittatappioiden vähentämiseksi, alkavat nykyiset myyntihinnot suunnilleen riittää. Kun vielä lisäksi korkokannan aleneminen voi länsiaikoina tapahtua, parantaa sekin osuuskasppain toimintamahdollisuuksia. Muuten on huomattava, että tämän vuoden tappiot eivät ole sen huolestuttavaa kuin edellistenkään vuosien tappiot, sillä tappion määrät ovat jotenkin samantlaiset kuin useana edellisessä vuotena.

Keskustelu jäi vastaukseksi kysymyksille.

7 §.

Toimitusjohtaja A u r a ilmoitti:

V. 1925 pidetty edustajakokous päätti käsitellessään kysymystä K.K:n hallituseuvoston täydentämisestä, että Karjalan, Uudenmaan ja Savon Osuuskasppaliitoista

Hallinto-
neuvoston
uusien
jäsenten

toimiaika.

v.1926 valituista kolmesta lisäjäseneistä eroaa arvan nojalla yksi v. 1928 ja kaksi v. 1929.

V. 1926 pidetty edustajakokous valitsi päätöksessään mainituksi lisäjäseneiksi Uudenmaan Osuuskauppaliitosta K. Fr. Virtasen Järvenpäästä, Savon Osuuskauppaliitosta A. Mannisen Varkaudesta ja Karjalan Osuuskauppaliitosta Kalle Siltasen Hiitolasta.

Näiden hallintoneuvoston uusien jäsenten kesken olisi vedettävä arpa, kenenkä toimiaika kestää 2 vuotta ja kenenkä 3 vuotta.

Arvanvedon perusteella, joka tämän ilmoituksen jälkeen toimitettiin, tulee edellämainituista hallintoneuvoston jäsenistä K. Fr. Virtanen eroamaan K.K:n hallintoneuvoston jäsenyydestä v. 1928 ja hallintoneuvoston jäsenet Siltanen ja Manninen v. 1929.

8 §.

Neuvonta-
osastolle
kaksi tar-
kastajaa.

Tarkastajaksi K.K:n neuvontaosastolle hyväksyttiin yksimielisesti konttorinhoitaja Lauri Leppäranta 4.500:- markan kuukausipalkalla.

Tarkastajaksi neuvontaosastolle suorittamaan varakauspanhoitajan tehtäviä sekä OTK:n tarpeelliseksi katsomia tarkastuksia hyväksyttiin yksimielisesti johtaja Otto Peltalo 4.500:- markan kuukausipalkalla.

9 §.

Matti Kar-
kinen K.K:n
palvelukseen.

Käsiteltäväksi otettiin johtokunnan endotus, että K.K:n palvelukseen otettaisiin johtaja Matti Karkinen Savonlinnasta 36.000:- markan vuosipalkalla suorittamaan erinäisiä valitusosaston ja neuvontaosaston tehtäviä.

Johtokunnan endotukseen esitettään ilmoitti toimitusjohtaja A u r a lisäksi, että koska Karkinen tulisi toimessaan suorittamaan myös liikkeenhoidollisia tarkastustehtäviä, on K.K:n johtokunta tehnyt OTK:lle esityksen, että OTK suorittaisi toisen puolen hänen palkastaan. Mikäli

K.K:n johtokunta on saanut tietää, on luultavaa, että OTK tulee tämän esityksen hyväksymään.

Endotus aiheutti seuraavan keskustelun:

J ä r v i n e n : Karkinen ei ole puhujana kykenevä. Myöskään liikkeenhoidollisissa tehtävissä hän ei ole osoittautunut kelvolliseksi. Vastusti näistä syistä Karkisen ottamista K.K:n palvelukseen.

V u o r i e t o : Epäilen Karkisen sopivaisuutta suunniteltuun toimien. En pidä sopivana sellaista tapaa, että yhden toimihenkilön palkkaukseen ottaa osaa kaksi liikettä.

V i r t a s a a r i : Kun Karkinen on toiminut osuuskauppaliikkeessä melkein sen alusta alkaen, on hänen toimeentulonsa vanhuuden päivillä turvattava. Karkinen kelpaa ainakin tilapäispuhujaksi.

T a n n e r kannatti johtokunnan ehdotusta, kuitenkin sillä lisäyksellä, että johtokunnan tehtäväksi jää sopia, millä tavalla Karkisen palkka maksetaan.

Hallintoneuvosto päätti ilman äänestystä, että Karkinen otetaan ensi vuoden alusta lukien K.K:n palvelukseen 30.000:- markan vuosipalkalla.

10 §.

Hallintoneuvostolle esitettiin K.K:n johtokunnan laatima seuraavansisältöinen ohjessääntöehdotus K.K:n toimihenkilöiden sairausajan palkasta:

"Ohjessääntöehdotus perusteista, joiden mukaan K.K. suorittaa korvausta sairausajalta.

Milloin K.K:n palveluksessa oleva toimihenkilö on estetty työtä tekemästä sairauden vuoksi eikä hän ole tautia saanut kevytmieliseellä elämällään tai muuten siitä itee tahallisesti aiheuttanut, suorittaa K.K. hänelle korvausta sairausajalta, joka vaadittaessa on lääkärintodistuksella varmennettava, seuraavien perusteiden mukaan:

Toimi-
henkilöiden
sairausajan
palkka.

1) Vakinaiset toimihenkilöt, katsomatta siinä, ovatko he olleet K.K:n toimesta lyhyemmän tai pidemmän ajan, saavat nostaa palkkansa siltä ajalta, jonka he sairauden vuoksi ovat olleet estettyjä työtä tekemästä, kuitenkin korkeintaan 14 vuorokaudelta.

2) Toimihenkilöt, jotka ovat olleet K.K:n toimesta 3 vuotta tai yli tämän ajan, saavat nostaa palkkansa sairausajaltaan, ei kuitenkaan pidemmältä ajalta kuin 3 viikolta.

3) Toimihenkilöt, jotka ovat olleet K.K:n toimesta 5 vuotta tai yli tämän ajan, saavat nostaa palkkansa sairausajalta, kuitenkin korkeintaan 1 kuukaudelta.

Milloin erikoiset asiannuorat, kuten asianomaisen henkilön työtaito, ankeruus, säännöllisyys työssä ym. näihin verrattavat seikat tai erityisen säällittävät olosuhteet, kuten työntekijän elätettävänä olevien perheenjäsenten nuoruus ja ansiotoimeen kyvyttömyys tai taloudellinen aineellinen sitä edellyttää, voi johtokunta harkintansa mukaan erityisellä päätöksellä kuhunkin yksityistapaukseen näiden myöntää toimihenkilöille edellämainittuja yleisiä säännöksiä ylittäviä sairauskorvauksia.

Jos toimihenkilö on ennen K.K:hon tuloaan toiminut jossakin K.K:n jäsenliikkeessä, harkitkoon johtokunta kuhunkin yksityistapaukseen näiden, mihinkä edellämainituista korvausluokista toimihenkilö on luettava.

Jos sairaus aiheutuu tapaturmasta, eikä toimihenkilö ole tapaturmaa aikaansaanut tahallisesti tai aiheuttanut rikoksellisella toiminnallaan taikka muulla törkeällä tuotantumuokkeella, suorittaa K.K. hänelle sairausajan korvauksen edellämainittujen perusteiden mukaan, kuitenkin vähennettynä sillä määrällä, jonka K.K:n puolesta mahdollisesti tapaturmavakuutettu henkilö on tapaturmakorvauksena saava vakuutuslaitokselta.

Ehdotus aiheutti seuraavan keskustelun:

P a a s i v u o r i : Tilasto osoittaa, että kuukautta pidemmät sairaustapaukset ovat harvinaisia. Ehdotus voidaan siis hyväksyä.

K a r h i : Ehdotusta on käsiteltävä yleisenä koko osuuskauppaliikettä koskevana asiana. Tästä luonnoksesta olisi saatava sellainen malliohjesääntö, jota kaikki osuusliikkeet voisivat käyttää. Ehdotan sen vuoksi, että asia jätetään pöydälle ja käsitellään vasta seuraavassa hallintoneuvoston kokouksessa.

V i r t a s a a r i : Kannatan ehdotusta asian pöydälle jättämisestä. Ehdotus on puutteellinen. Kaikissa osuusliikkeissä olisi sairausajan palkan maksamiseksi päästävä yhtenäiseen menettelyyn.

V u o r i s t o kannatti asian pöydälle jättämistä. Mainitsi lisäksi, että tätä ehdotusta ei tarvitse yleistää koko osuuskauppaliikettä käsiteltäväksi. Varakkuat keskusjärjestöt voivat tällaisessa asiassa olla edelläkävijöinä. Ehdotus kaipaa useassa suhteessa selvennystä ja täydentämistä, erittäinkin siinä, kuinka usein sairauskorvaus on makeettava sekä millä tavalla korvaus tapaturmatapauksista suoritetaan.

A u r a : Esitetty ehdotus on suppeampi kuin yleinen käytäntö osuuskaupoissa tätä nykyä on. Ehdotukseen pitäisi myöskin olla kaikissa kondiissaan riittävän selvä.

L a h t i n e n : Ohjesääntöön ei voida ottaa määräystä siitä, kuinka usein sairauskorvaus makeetaan, sillä se on laiton. Lain mukaan on sairauskorvaus makeettava irtisanomisajalta jokaisesta sairaustapauksesta. Yleiset ohjeet kaikkia osuusliikkeitä varten eivät ole toivottavat, sillä olosuhteet eri liikkeissä ovat sangen erilaiset.

J ä r v i n e n kannatti K.K:n johtokunnan ehdotusta.

E r v a s t i : K.K:n toimihenkilöitä kokevana on ehdotus laina. Sitä parantaa jonkin verran se, että johtokunnalla on oikeus sitä laajemmin tulkita. Hallintoneuvoston olisi tästä ehdotuksesta laadittava malli kaikkia osuusliikkeitä varten. - Kannatti asian pöydälle jättämistä.

R y ö m ä kannatti ehdotuksen hyväksymistä K.K:n toimihenkilöitä varten. Yleiset ohjeet kaikille osuusliikkeille voidaan valmistaa erikseen.

S i l t a n e n kannatti johtokunnan ehdotusta. Yleiset ohjeet kaikkia osuusliikkeitä varten voidaan laatia sitten, kun yleinen koko maata käsitävä työehtosopimus tulee käsiteltäväksi.

V i r t a s a r i toivoi, että ohjesääntöön otettaisiin määräys siitä, millä tavalla toimihenkilö saa lukea hyväksyen sen palvelusajan, minkä hän on muissa osuusliikkeissä palvellut.

Hallintoneuvosto päätti ilman äänestystä jättää asian lopulliseen käsittelyn seuraavaan hallintoneuvoston kokoukseen.

11 §.

Osuusk.-
liittojen
kannatus-
maksut.

Hallintoneuvoston edellisessä kokouksessa tehdyn päätöksen perusteella otettiin käsiteltäväksi parustaiden määrittäminen osuuskaupoille suoriteittavasta kannatusmaksusta.

Johtokunnan puolesta ilaioitettiin, että johtokunta asiaa käsiteltyään oli asettunut edelleen nykyiseen käytännön kannalle, jonka mukaan osuuskaupallittojen kannatusmaksut on käsiteltävä hallintoneuvostossa tapaus tapaukselta. Tähän tulokseen oli päästy otupäässä siitä syystä, että eri liittojen rahan tarve on varsin erilainen.

Hallintoneuvosto hyväksyi yksimielisesti johtokunnan kannan.

12 §.

Hallintoneuvosto päätti yksimielisesti myöntää Varsinais-Suomen Osuuskasuppaliitolle 3.000:- markan suuruiseen kannatusmaksuun vuoden 1926 valistus- ja kasvatustyötä varten.

Varaspuheen

Ok-liiton

kannatusmaksu.

13 §.

Hallintoneuvosto hyväksyi yksimielisesti johtokunnan ehdotukseen, että K.K. ottaa osaa v. 1926 Tukholmaan Kansainväliseen Osuustoimintaliiton kongressin yhteyteen järjestettävään propagandanäyttelyyn.

Osanotto

propaganda-

näyttelyyn.

14 §.

Hallintoneuvostolle ilmoitettiin, että K.K:n johtokunnan puolesta oli tehty Kansainväliselle Osuustoimintaliitolle esitys erikseen propagandakonferenssin kokoonkutsumisesta Kansainväliseen Osuustoimintaliiton kongressin yhteyteen.

Propaganda-

konferenssin

koollekutsu-

minen.

Toimienpitäen oli aiheuttanut ensinnäkin se, että Tukholmaan saapuu propagandanäyttelyn houkuttelemassa suuri määrä propaganda-alalla toimivia osuuskasuppaliittoa sekä toiseksi se, että propagandatyön alalla on useita sellaisia kysymyksiä, jotka kaipaavat kansainvälistä käsittelyä.

Hallintoneuvosto hyväksyi yksimielisesti johtokunnan tekemän aloitteen.

15 §.

Toimitusjohtaja A u r a lausui:

Edustajakokousasiain valaisteluun olisi nyt jo ryhdyttävä. Johtokunta on etsinyt edustajakokoukseen sopivia keskustelukysymyksiä, mutta sellaisia ei vielä ole löydetty muuta kuin yksi, nim. kysymys eläkelaitoksen perustamisesta osuuskasupoissa työskenteleville hen-

Edustaja-

kokous-

asioita.

kilöille. Tämä kysymys endotetaan otettavaksi ensi edustajakokouksen ohjelmaan. Muista esille otettavista kysymyksistä tulee johtokunta tekemään myöhemmin ehdotuksensa. Yhtenä sopivana kysymyksenä voisi lisäksi mainita toimintaohjelman laatimisen K.K:lle. Mainitsemme tämän ainoastaan omana ehdotuksena, sillä johtokunnassa ei vielä ole tätä kysymystä mainittu.

V u o r i s t o ehdotti, että myöskin K.K:n toimintaohjelma otettaisiin esille seuraavassa edustajakokouksessa.

J ä r v i n e n kannatti eläkelaitoskysymyksen esilleottamista. Ehdotti myös, että tulikkysymys otettaisiin edustajakokouksen ohjelmaan.

K a r h i ehdotti otettavaksi esille kysymyksen, millä tavalla osuuskaupoissa palvelevien toimihenkilöiden huoito olisi osuuskaupoissa järjestettävä.

M a n n i n e n kannatti eläkelaitoskysymyksen esilleottamista.

Hallintoneuvosto päätti yksimielisesti, että kysymys eläkelaitoksen perustamisesta otetaan esille ensi edustajakokouksessa.

Muista edustajakokouksessa esille tulevista kysymyksistä päätetään myöhemmin.

16 §.

Verotus-
kysymys.

Johtaja J.W. Keto esitösi osuuskuntien verotuskysymyksen vaiheita ~~lainien~~:

Kuluttajain Lehdessä oli selvitetty osuuskauppaväen kuopion kokouksessa kiinninaulaamaa kantaa. Myös oli sos. dem. lehdistöön lähetetty pari sos. dem. ryhmän väheväistön edistysmielisen osuuskauppaväen kannan kanssa yhteenlaankea-kantaa puoltavaa ~~vaa~~/kirjoitusta. Puhuja arveli osuuskauppaväen esiintymiseen vaikuttaneen, että sos. dem. ryhmän taholla nyttemmin oltaisiin valmiit jossakin määrin perääntymään ryhmän ke-

väisestä kannasta, nimenomaan siten, että ainakin paikallisten osuuskauppain tuotantolaitosten ylijäämästä saatu tulo joutuisi puolenvähennyksestä osalliseksi. Osuuskauppaväen tehtävänä on saada nämä myönnytykset mahdollisimman suuriksi selvittämällä edelleen asiaa K.K:n lehdistössä, tällöin kuitenkin pyrkien mahdollisimman asialliseen sävyyn, sekä myöskin sos.dem.ryhmän kokouksessa.

Selostuksesta syntyi seuraava keskustelu:

J ä r v i n e n : K.K:n ajama kunta verotuskysymyksessä on oikea. Eduskunta olisi saatava se hyväksymään. Jotta asialle saataisiin enemmän pontta olisi K.K:n puolesta vedottava kuluttajiin. Tämä tapahtuisi siten, että osuuskauppoja kehoitettaisiin ottamaan kysymys esille osuuskauppain syyskokouksissa. K.K. voisi sitä varten lähettää osuuskaupoille alustukseen ja ponnat.

P e k k a l a : Osuuskauppaväen on ajettava tiukasti sitä kantaa, jonka se on tässä kysymyksessä omaksunut. Viimeisessä edustajakokouksessa tehdyn päätöksen mukaan ei keskusjärjestöillä ole oikeutta siitä vähääkään tinkiä. Tinkiminen ei ole edes tarpeellista, sillä osuuskauput eivät mitenkään vaaadi verotusohjelmassaan liikoja. K.K:n puolesta olisi vedottava kuluttajiin.

T a n n e r : On syytä ilaioittaa, että K.K:issa on parastaikaa työn alla osuuskauppain verotuskysymystä se-lostava kirjansen, joka ilmestyy ensi kaun alussa.

V u o r i e t o : Verotuskysymys on muodostunut myöskin taktilliseksi kysymykseksi. Jos mielittää väit-tää hajaannusta osuuskauppaväen kokouksessa, on tarkasti harkittava, miten asiaa edelleen ajetaan. Kun sosiali-demokraattisen eduskuntaryhmän enemmistön kanta on toinen kuin K.K:n ajama kanta, voi tapahtua, että sosiaalidemo-kraattiset valitsijat asettavat tiukaasta edustajuineen teakse tässä kysymyksessä, ja se ei suinkaan ole osuus-

60

kauppaliikkeelle edullista. Jos asia viedään osuuskauppain
syyskokouksiin riideltäväksi, syntyy siitä uusia ristiriit-
toja suuren valtiollisen puolueen kanssa. Tällä hetkel-
lä ei siis näytä olevan mitään syytä toimia asiassa enempää.

R y o m ä : Silloin kun sosialidemokraattinen edus-
kuntaryhmä määritteli asiassa kantansa, seneli päätökseen
tilapäinen enemmistö. Kun asiasta edelleen neuvotellaan,
on luultavaa, että siinä päästään molempia puolia tyydyttä-
vään tulokseen. Yleisillä osuuskauppaväen kokouksilla ei
tämän asian ajamisessa ole merkitystä.

L a h t i n e n : Ei ole tarpeellista viedä asiaa
osuuskauppain syyskokouksiin ja siten aiheuttaa uusia risti-
riitoja. K.K. puolestaan ei voi ottaa asiassa muuta kantaa,
kuin minkä K.K:n viimeinen edustajakokous asiassa on merkin-
nyt.

E r v a s t i : K.K:n on pidettävä kiinteästi viimei-
sen edustajakokouksen päätöksestä kiinni ja koetettava saa-
da Eduskunta sen mukainen verolaki hyväksymään.

V u o r i s t o : K.K:lla on oikeus asiassa neuvo-
tella eduskuntaryhmien kanssa ja pyrkiä sillä tavalla kom-
promissiin. Periaatteellisia päätöksiä tehdään siitä, mihin
pyritään. Neuvottelujen avulla saadaan välin erin ~~suuri~~ on-
jelma toteutetuksi.

Hallintoneuvosto päätti ilman äänestystä, että K.K:n
puolesta ei kannoteta osuuskauppoja syyskokouksissaan kä-
sittelemään osuuskauppain verotuskesymystä. Toimenpiteistä,
joihin asiassa mahdollisesti on ryhdyttävä, kokoontuu hal-
lintoneuvosto uudelleen päättämään, jos sellais~~ten~~n aihetta
ilmaantuu.

V a k u u d e k s i :

Minio Lamm

Antti Järvelä

Pöytäkirja K.K:n hallintoneuvoston kokouksesta, joka pidettiin Helsingissä joulukuun 12 p:nä v.1926 K.K:n hallintoneuvoston huoneistossa.

Saapuvilla olivat hallintoneuvoston jäsenet: Emil Eryvästi, J.E.Heikkilä, Mikko Järvinen, Otto Karni, J.Kortelainen, A.Manninen, Joose Palonen, J.Rosvall, Hannes Ryömä, A.Salminen, Kaarlo Siltaanen, Väinö Tanner, Vilho Virta, J.Virtasaari, K.Fr.Virtanen, Nikolai Virtanen ja J.Vuoristo; johtokunnan jäsenet: Jalo Aura, J.Alanen, K.Harvala, Eino Pekkala, Paavo Raittinen ja Väinö Nuolijoki; sekä K.K:n toimihenkilöt: J.W.Keto, J.Laakeo, Miilo Lahtinen ja Onni Toivonen.

Puhetta johti hallintoneuvoston puheenjohtaja tuomari Väinö Tanner ja pöytäkirjan laati allekirjoittanut hallintoneuvoston sihteeri.

1 §.

Hallintoneuvoston sihteeri luki 19/9-26 pidetyn hallintoneuvoston kokouksen pöytäkirjan, joka muistutukseita hyväksyttiin.

Hallinto-
neuvoston
pöytäkirja.

2 §.

Johtokunnan sihteeri luki 18/9, 19/9, 21/9, 28/9, 5/10, 12/10, 19/10, 29/10, 9/11, 16/11, 23/11, 30/11 ja 7/12 pidettyjen johtokunnan kokousten pöytäkirjat.

Johtokunnan
pöytäkirjat

3 §.

Käsiteltäväksi otettiin kysymys vuodeksi 1927 valittavan johtokunnan jäsenten lukumäärästä. Sen johdosta syntyi keskustelua.

Johtokunnan
jäsenten
lukumäärä.

Toimitusjohtaja A u r a ehdotti, että johtokuntaan valittaisiin seitsemän varsinaista ja kaksi varajäsentä. Sitä voitaisiin myös K.K:n toinen johtaja J.W.Keto valita johtokunnan jäseneksi, tarvitsematta ketään nykyistä johtokunnan jäsentä tästä toimesta syrjäyttää.

Ehdotusta kannatettiin.

Hallintoneuvoston jäsenet Ervasti, Järvinen, Manninen, Salminen ja Vuoristo pitivät tarpeettomana johtokunnan jäsenmäärän lisäämistä esitetyllä perusteella, koska siten liikkeen palveluksessa olevat henkilöt saisivat liian suuren vaikutusvallan johtokunnassa.

Hallintoneuvosto päätti, että johtokuntaan valitaan vuodeksi 1927 seitsemän varsinaista ja kaksi varajäsentä.

4 §.

Johtokunnan
jäsenten
palkkio.

Hallintoneuvosto päätti yksimielisesti, että johtokunnan jäsenten palkkio v.1927 on 75:- mk. kokouksesta.

5 §.

Johtokunnan
vaali.

Johtokuntaan valittiin lippuäänestyksellä varsinaisiksi jäseniksi: toimitusjohtaja Julius Alanan, pankinjohtaja Lauri af Heurlin, johtaja J.W.Keto, kansanedustaja Matti Paasivuori, tuomari Eino Pekkala ja toimitusjohtaja Paavo Raittinen; sekä varajäseniksi: johtaja Väinö Wuolijoki ja herra Juuso Suominen. Lisäksi kuuluu sääntöjen mukaan johtokuntaan puheenjohtajana K.K:n toimitusjohtaja Jalo Aura.

Varsinaisen jäsenen poissaollessa käyttää varajäsenistä kokouksessa äänivaltaa ensinnä johtaja Väinö Wuolijoki.

6 §.

Kuluttajain
Lenden
toimittajain
palkka.

Ilmoitettiin, että johtokunta oli lokakuun alusta lukien korottanut Kuluttajain Lenden toimittajien Sulo Suortin ja Hannes Uksilan palkan 1.000:- markalla, nousten Suortin palkka täten 4.800:- markkaan ja Uksilan palkka 5.000:- markkaan kuukaudelta. Palkankorotukseen oli pakottanut se, että mainituille henkilöille oli tarjottu toimia, joissa he olisi-

vat voineet saada suunnilleen ne tulot, mihin heidän palkkansa K.K:ssa nyt nousee.

Järvinen moitti johtokuntaa liiallisista palkankorotuksista.

Pekkala ilmoitti johtokunnassa vastustaneensa 1.000:- markan suuruisia palkankorotusta, mutta oli kannattanut 500:- markan palkankorotusta.

Salmineen piti tehtyjä korotuksia liian korkeina.

Johtokunnan tekemät palkankorotukset hyväksyttiin ilman äänestystä.

7 §.

Hallintoneuvostolle esitettiin seuraava ehdotus K.K:n palkkalistaksi vuodelle 1927:

Palkkalista
v:lle 1927.

Hallintoneuvostossa päätettävät palkat.

	Palkka nykyisin:	Ehdotetaan:
		+ asunto
Jalo Aurs.....	7.500:-	
J.W. Keto	6.500:-	
Onni Toivonen	6.500:-	6.500:-
Millo Lahtinen	5.500:-	5.500:-
A.F. Jokinen	4.500:-	4.500:-
Kalle Järvinen	3.600:-	4.500:-
Verner Aro	3.500:-	3.500:-
Antti Myrsky	3.500:-	3.500:-
Yrjö Kallinen	3.800:-	3.800:-
Aino Lentokoski	3.500:-	3.500:-
Rudolf Lahti	3.000:-	3.300:-
Matti Karkinen	3.000:-	3.000:-
A. Ruokosaari	4.500:-	4.500:-
Jalmari Laakso	5.400:-	6.000:-
Lauri Leppäranta	4.500:-	4.500:-
Otto Peitsalo	4.500:-	4.500:-
Kalle Ritari	4.300:-	4.500:-
Armas Riiho	4.000:-	4.000:-
Matti Rytö	4.000:-	4.500:-
E. Ahvenainen	5.000:-	5.000:-
A. Sarvela	5.500:-	5.500:-
S.T. Mannermaa	6.000:-	6.000:-
Matti Cajander	4.000:-	4.500:-
Hannes Uksila	5.000:-	5.000:-
Sulo Suortti	4.700:-	4.700:-
Lyyli Takki	3.300:-	3.600:-
K.E. Primus-Hyman	4.000:-	4.000:-

Johtokunnassa päätettävät palkat.

	Palkka nykyisin	Palkka 1/1 - 1927
O.H. Puro	5.000:-	5.000:-

Fanny Laine	1.900:-	1.900:-
Katri Wallden	1.400:-	1.500:-
Toini Paasivuori	2.000:-	2.000:-
Aino Salminen	2.100:-	2.200:-
Auna Niemelä	1.000:-	1.250:-
Irma Ruusu vuori	1.100:-	1.250:-
Maija-Liisa Junttila	1.300:-	1.300:-
Fanny Kalpa	1.200:-	1.200:-
O.V. Itkonen	1.800:-	1.800:-
Maija Hakola	400:-	500:-
Vieno Kuusela	400:-	500:-
Saara Mäkinen	400:-	500:-
Impi Nieminen	400:-	500:-
Lilli Ruotsalainen	400:-	500:-
Auna Stor-Rank	600:-	700:-
Sanelma Timonen	800:-	800:-
E. Stenberg	950:-	950:-
Anna Törnros	950:-	950:-
Liisa Vainio	1.025:-	1.025:-
Ida Pakari	3.000:-	3.200:-
Signe Rosvall	1.800:-	1.800:-
Kerttu Koivisto	1.800:-	1.900:-
Lempi Koponen	1.600:-	1.600:-
Hilja Kuusela	1.900:-	2.000:-
Paavo Heinimo	2.200:-	2.500:-
Esteri Sinivuori	1.100:-	1.200:-
Linnea Vikström	1.500:-	1.500:-
G. Jägerroos	3.700:-	3.700:-
Heikki Siikonen	4.500:-	5.000:-
L. Hagberg	2.500:-	2.500:-
Lauri Rindell	4.000:-	4.300:-
V. Lievonen	1.300:-	1.300:-
V. Heikkilä	2.500:-	2.700:-
V. Hillos	2.000:-	2.000:-
Saima Munter	1.100:-	1.250:-
A. Lehtokoski	1.600:-	1.600:-
J.W. Seppälä	3.000:-	3.000:-
Olof Stenberg	600:-	700:-
A. Särkkä	1.000:-	1.000:-
Toivo Lindgren	1.600:-	1.600:-
Th. Björnström	3.500:-	3.800:-
Saima Tormänen	1.400:-	1.500:-
Elina Jääskeläinen	2.000:-	2.000:-
Olga Häkkinen	1.300:-	1.300:-
Bertta Foraman	1.300:-	1.300:-
Anna Lind	1.000:-	1.100:-
Toivo Kaarna	3.700:-	3.700:-
K. Luukkonen	5.500:-	5.500:-
A. Syväne	3.900:-	4.250:-
A. Jancke	2.600:-	2.700:-
Mandi Kiekinen	1.500:-	1.500:-
Anna Ruotsalainen	900:-	900:-
Hilma Salminen	550:-	550:-
Vendla Vihanto	900:-	900:-

Kirjapainon, paperipussitehtaan ja tarkkailuvälinesteh-
taan henkilökunnan palkat jäivät nykyiselleen.

Esiytyksen johdosta lausui toimitusjohtaja A u r a, et-
tä ehdotusta laadittaessa on noudatettu pidättyväisyyttä pal-
kankoroituksissa. Huomattavin korotus tulisi ehdotuksen mu-
kaan K.A.Järviselle. Se johtuu siitä, että on tarkoitus ni-

mittaa hänet valitusosaston hoitajaksi.

J ä r v i n e n totesi, että suurempipalkkaisille ehdotetaan korotuksia, mutta että alempipalkkaisille ei ehdoteta tarpeeksi niitä. Erittäin taktol merkillepärna sen seikan, ettei tuotantolaitosten työntekijöille ehdoteta mitään palkankorotuksia.

Toimitusjohtaja A u r a mainitsi, että Järvinen on erentynyt. Palkankorotuksia ehdotetaan pääasiassa pienpalkkaisille.

V u o r i s t o mainitsi, että työväenliikkeessäkin on otettava kysynnän ja tarjonnan laki huomioon palkkoja käsitellessä. Jos kunnolliseen työvoiman saanti on vaikeata, ei voida välttää sitä, että palveluksessa oleville henkilöille on maksettava kunnollisesti.

Yksityisekspertissa käsitellyssä hallintoneuvosto hyväksyi johtokunnan ehdotuksen palkkalistaksi v:lle 1927. Muut ehdot hyväksyttiin yksimielisesti, paitsi J. Laaksen palkka, joka hyväksyttiin 11 äänellä 4 vastaan, vähemmistön vastustamassa korotusta, sekä M. Rydin palkka, joka hyväksyttiin 7 äänellä 7 vastaan, puheenjohtajan äänen ratkaistessa. Vähemmistö vastusti korotusta.

8 §.

Esittellessään hallintoneuvostolle ehdotuksen K.K:n tulo- ja menoarvioiksi vuodelle 1927 lausui toimitusjohtaja A u r a :

Kuten arvoisat hallintoneuvoston jäsenet ovat etukäteen lähetetyistä talousarvioehdotuksista havainneet, osoittaa johtokunnan vuodelle 1927 laatima talousarvio vajaukselta Smk.507.104:98. Tämä selkeä tehnee tarpeelliseksi asian lähemmän selityksen.

Tämän ryndyttäessä on aivan ensiksi huomautettava, että nyt hyväksyttävänä oleva talousarvio ei ole suoranaisesti verrannollinen edellisen vuoden talousarvioon. Tämä johtuu siitä, että tämän vuoden talousarviossa on koe-

päätös.

Tulo- ja

menoarvio

v:ille 1927.

tettu saada jokaiseen osaston tili osoittamaan mahdollisimman tarkasti kaikki niiden tulot ja menot.

Talousarvioendotukseen loppuun liitetyn yhteenvedon yleiskuluja koskeva vertailu osoittaa tämän kaiken selvemmin. Yleiskulujen määrä on siinä merkitty vuodelle 1926 Smk:ksi 727.000:- ja vuodelle 1927 vain 457.000:- markaksi, vaikka ne tekevät todellisuudessa viimeksi mainittuna vuonna Smk. 1.388.000:-. Tämän aiheuttaa se, että vuoden 1926 talousarviossa esiintyy kaikki yleiskulut omalla tiilillään, mutta vuoden 1927 talousarviossa on niistä jaettu suurin osa eri osastojen kesken. Samoin on tässä talousarviossa laskettu K.K:n talon vuokra kullekin osastolle suhteellisesti niiden käyttämän lattiapinta-alan mukaan, vaikkei suurinta osaa osastoista edellisessä talousarviossa veloitettu lainkaan vuokralta.

Tästä johtuu myöskin se, että mainituissa yhteenvedossa näyttävät eräät liiketoiminnan tulokset tässä talousarviossa huonommilla kuin edellisessä talousarviossa, vaikka ne todellisuudessa ovat paremmat.

Tappion ja eri osastojen menojen lisääntymisen syytä etsittäessä on tämänluontoiset menot erotettava ensin ensi vuoden talousarviosta pois ja vasta sen jälkeen verrattava niiden postea kuluvan vuoden talousarvion vastaaviin posteihin. Tällainen vertailu osoittaa, että talousarviossa esiintyvä tappio aiheutuu sellaisten menojen lisääksestä, jotka ovat tulleet välttämättömiksi osuuskäypallikkemme laajentumisesta tai tarpeelliseksi osoittautuneesta valistus-, neuvonta- ja tarkastustyön tehostamisesta. Näistä menojen lisäyksestä on tässä tilaisuudessa kuitenkin mahdotonta ja tarpeetontaakin ryhtyä tekemään aivan markalleen osoittavaa tiliä, mutta riittänee, kun esitän asian valaisemiseksi muutamia huomattavia postea.

Hallintokulut osoittavat noin 30.000 markan lisäystä sen vuoksi, että hallintoneuvoston jäsenmäärä on

lisääntynyt ja useat hallintoneuvoston jäsenet asuvat nyt kauempana Helsingistä kuin ennen.

Yleiskulujen määrä on tässä talousarviossa 380.000 markkaa suurempi kuin entisessä. Sen aiheuttaa seuraavat lisäykset:

Hallintoneuvoston ja johtokunnan tämän vuoden aikana tekemät palkkain korotukset (Aura 26.300:-, Puro 6.000:- ym.)	93.000:-
Konttorimenojen kasvu	45.000:-
Verojen lisäys.....	35.000:-
Sanoma- ja aikakauslehdet	15.000:-
Postikulut	27.000:-
Henkilökunnan illanvietot, joka on kokonaan uusi erä	15.000:-
Tukholman propagandayrittely ja -kongressi	100.000:-
Sekalaiset kulut	50.000:-

Neuvontaosaston kulut ovat lisääntyneet 183.300 markalla sen vuoksi, että useiden osuuskauppojen odottamattomat tappiot ovat pakottaneet tehostamaan kontrollia ja yleistä valvontaa. Tämä määrä jakaantuu seuraavasti:

Palkkoja uusille toimihenkilöille (Heinimolle, Peitsalolle ja Wikström'ille) sekä toisten osastolla työskentelevien palkkojen lisäystä	118.000:-
Lisäyksiä neuvontamatkakuluissa	25.000:-
"- tilintarkastusmatkakuluissa ..	10.000:-
Kerhojen kokoukset	18.000:-
Lisäyksiä sekalaisiin kuluihin	11.500:-

Valiustuosaston kulut ovat lisääntyneet 120.000 markalla sen vuoksi, että osuuskauppain valitustilaisuuudet ovat uusien myymäläalueiden tähden

lisääntyneet ja että valistustyötä on tehostettu. Tämä lisäys jakaantuu seuraavasti:

Matkakulujen lisäys puhujamatkoilla	20.000:-
"- "- tilapäisillä puhumatoilla	10.000:-
Toimihenkilöiden opastuskursseissa	15.000:-
Filmit	20.000:-
Muut agitaatiivälineet	15.000:-
Sekalaiset kulut	15.000:-

Filmien aiheuttamaa menoaerää olisi vielä tästäkin määrästä pitänyt lisätä, mutta kun OKK on lupautunut valmistutamaan ensi vuonna yhden filmin K.K:lle, on tulo- ja menoarvioon merkitty summa katsottu riittäväksi.

Myöskin kirjopiiston menot ovat lisääntyneet 64.500 markalla. Tämä aiheutuu siitä, että sillä on nyt 662 oppilaista enemmän kuin ennen. Kaikkiaan on nyt 1092 oppilasta. Tämä lisäys jakaantuu seuraavasti:

Opintokirjeiden painatus	33.500:-
"- korjaus	25.000:-
Kesäretken järjestäminen	2.000:-
Sekalaiset kulut	4.000:-

Rakennusosasto on saanut tämän vuoden aikana hyvin runsaasti kalustopiirustuksia ja tuntuu siltä, että sen tapainen työ osastolla kasvaa vuosi vuodelta. Sen tähden on sinne täytynyt ottaa lisää yksi varsinainen kalustopiirustaja. Myöskin on osaston johtajan palkka, joka ennen maksettiin neuvontaosaston postista, nyt siirretty osaston omaan tiliin. Rakennusosaston menojen lisäys tekee kaikkiaan 104.000 markkaa, joka jakaantuu seuraavasti:

Edellämainitut palkkamienot ja vuoden varrella tehdyt palkkojen lisäykset	96.000:-
Matkakulujen lisäykset	8.000:-

Vaikka hallintoneuvosto nosti kuluuttajain lehdenn hintaa ensi vuodeksi 2 mk. vuosikertaa kohden,

osoittaa sen tili talousarviossa siitä huolimatta vajau-
usta 153.000 mk. Tämä johtuu luonnollisesti siitä, että
lenden hinta ei tuon korotuksen jälkeenkään ole vielä
niin kallis kuin sen pitäisi Kuluttajain Lenden laatui-
sella lendellä olla. Kuluttajain Lenti oli aikaisemmin
liian teoreettinen ja kuiva, eivätkä laajat kuluttaja-
joukot siihen senvuoksi kiintyneet. Siksi onkin sen
toimitustapaa parin viime vuoden aikana tuntuvasti muu-
tettu. Siihen on hankittu osuuskauppa-aatetta sisältä-
vien kirjoitusten lisäksi kirjoituksia, jotka käsittelevät
kodin asioita, sitä on kuvitettu osuuskapallisilla
ja humoristisilla kuvilla ja sen ulkoasuun on kiinnitet-
ty entistä enemmän huomiota. Näin on siitä saatukin
lenti, jota nyt yleisesti luetaan ja josta kuluttajat
pitävät.

Nämä menojen lisäykset, jotka ovat tästä aiheutu-
neet, tuntuvat tältä näkökulmalta katsoen välttämättö-
miltä.

Edellä luettelemani menojen lisäykset, joista mai-
nitsin vain huomattavimmat, tekevät jo yli 1.000.000 mk.
Eri osastojen työn laajetessa on niiden tulotkin kuitenkin
lisääntyneet ja siitä johtuukin, ettei vajaus ole
noussut mainittua määrää suuremmaksi.

Luulen mainiteemillani numeroilla osoittaneeni,
että käsittelyn alaisena olevassa talousarviossa ei esiin-
ny mitään tarpeettomia menoja, vaan että ne ovat kaikki
osuuskauppallikkeellamme välttämättömiä ja että vajaus
on siis luonnollinen ja täytyy senvuoksi saada jotenkin
tätetyksi.

Yksi seikka on tässä eslostuksessa menojen lisään-
tymiseen näiden kuitenkin mainittava, nimittäin se, että
menot eivät ole lisääntyneet niin äkillisesti kuin tästä
talousarviosta voisi päätellä, vaan ovat ne vakioituneet

jo ainakin tämän vuoden aikana. Se, etteivät ne näy tälle vuodelle tehdyssä talousarviossa, johtuu siitä, ettei niiden lisääntymistä ole voitu sitä tehdessä nähdä, ja sen vuoksi tulevatkin useiden osastojen menot tänä vuonna jo olemaan huomattavasti suuremmat kuin kysymyksenalaisessa talousarviossa on osattu edellyttää.

Tämän jälkeen on katsottava, miten asia on järjestettävä.

Talousarvion 507.104:98 markan suuruiseen vajaukseen täytyy vielä lisätä tälle hallintoneuvoston kokoukselle esitetyt palkkain korotukset, jotka tekevät 33.600 markkaa. Tämän kanssa jää lopulliseksi vajaukseksi 540.304:98.

Tämän vajauksen peittämiseksi on johtokunnassa tehty hyvin monta ehdotusta, mutta kun K.K. on kuluvan vuoden aikana tehnyt useita sellaisia aloitteita, jotka saattavat tulla tuloja enemmän kuin nyt on uskallettu talousarvioon ottaa, ei johtokunta ole lopulta tantonut tehdä ehdotusta sellaisiin toimenpiteisiin ryhtymiseksi, jotka vaikuttaisivat ratkaisevasti tulojen lisäämiseen, vaan on tantonut ensin katsoa, millaiseksi tilanne vakiintuu. Sen vuoksi se ehdottaa vajaukseen täytettäväksi seuraavalla tavalla:

Talousarvion yleiskulujen tilillä propagandankäyttelyä ja -konferenssia varten varattu määrä 100.000 markkaa siirretään OTK:n ja K.K:n johtokuntien kanssa käytyjen neuvottelujen perusteella OTK:n maksettavaksi.

OTK:n ja K.K:n johtokuntien kanssa käytyjen neuvottelujen perusteella lisää OTK poikkeuksellisesti vuodelle 1927 kannatusmaksuaan 300.000 markalla.

Arvaamattomina tuloina merkitään talousarvioon 140.704:98.

Ehdotuksen johdosta syntyi keskustelua:

K a r n i: Ensi näkemältä tuntuu tulo- ja menoarvio huolestuttavalta. Mutta kun nyt on kuultu toimitusjohtajan selostus siitä, millä tavalla vuoden aikana syntyvä vajaus

aiotaan peittää, ei suurempaan huolestumiseen ole syytä. Lausun kuitenkin sen toivomuksen, että johtokunta ottaisi harkittavakseen, kuinka rakennusosasto ja lakiasiainosasto saataisiin kannattaviksi. Niinikään olisi ruokalan aiheuttama tappio saatava pienemmäksi. Se tapahtuisi ehkä siten, että maksut ruoasta koroitettaisiin.

V i r t a s a a r i: Tulo- ja menearvioendotukseen voidaan tuskin mitään muutoksia tehdä, jos kerran pidetään K.K:n nykyiset toimialat ja osastot tarpeellisina. Lausui samoin kuin edellisenkin puhuja, että rakennusosasto ja lakiasiainosasto olisi saatavat itsensä kannattaviksi.

A u r a: Rakennusosasto on samoin kuin useimmat muutkin K.K:n osastot pääasiassa neuvonnallinen osasto. Osuuskaupt ovat tehneet rakennustoiminnassaan virheitä, jotka ovat tulleet niille kalliiksi. Rakennusosaston tehtävänä on antaa osuuskaupeille sellaisia ohjeita, etteivät virheet uusiin. Kun tämä otetaan huomioon, kannattaa osuuskauppaliikkeen hyvinkin kantaa se tappio, jonka rakennusosasto K.K:lle tuottaa. Tämän vuoden aikana ei rakennusosasto tuota tappiota, kun se on saanut laatia Runberginkadun talon piirustukset. Jos olisi mahdollista saada edelleenkin suurempien talojen piirustuksia, kannattaisi osasto itsensä varmasti. - Lakiasiainosastosta on sanottava samaa kuin rakennusosastostakin. Se-kin on neuvoa-antava osasto, ja on hyvin vaikea ajatella, että se tulisi kannattamaan itsensä. Tosin on ollut hieman puhetta maksujen koroittamisesta, mutta niin korkealle niitä tuskin voidaan koroittaa, että osaston menot peittyisivät. - Ruokalaan nänden on otettava huomioon, että useimmissa suuremmissa liikkeissä on tapana antaa aamiaisen henkilökunnalle halvalla hinnalla. Maksujen koroittaminen merkitsisi palkkasadun poisottamista toimi-

henkilöiltä, ja sitä on vaikea tehdä.

Tämän jälkeen ryhdyttiin tulo- ja menoarvion yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Kohdat 1), 2), 3) ja 4) hyväksyttiin keskustelutta.

5) kohdan kohdalla huomautti Järvinen, että parempipaikkaisilta toimihenkilöiltä olisi perittävä ruoasta nykyistä korkeampi maksu.

Karni kannatti Järvisen tekemää ehdotusta.

Ervasti ehdotti, että kehoitettaisiin johtokuntaa tarkastamaan, onko ruokalan hintoja korotettava.

Päätös.

Hallintoneuvosto päätti kehoittaa johtokuntaa etsimään keinoja, joiden avulla ruokalan tappio voidaan pienentää.

Kohdat 6) - 21) hyväksyttiin keskustelutta.

22) kohdan kohdalla tiedusti Järvinen, onko Kuluttajain Lehden painattamisesta otettu kustannusarvioita muilta kirjapainoilta kuin Kansanvallalta.

Raittinen ilmoitti, että kahtena edellisenä vuotena on pyydetty kustannusarvio sekä Kustannusyhtiö Kansanvallalta että Osakeyhtiö Työltä. Kummallakin kerralla on edellisen liikkeen tarjous ollut huomattavasti halvempi. Porvarillisilta kirjapainoilta ei kustannusarvioita ole pyydetty.

Karni lausui toivomukseen, että Kuluttajain Lehden tuottaman tappion pienentämiseksi annettaisiin kesällä pienempiä numeroita.

Keto ilmoitti, että johtokunta on jo päättänyt, mitä Karni toivoi. On päätetty, että lähti ilmestyy kesän aikana 12-sivuisena ja talvikuukausina erikokoisnumeroja lukuunottamatta joka toinen numero 12-sivuisena ja joka toinen 16-sivuisena.

Kunta hyväksyttiin ehdotetussa muodossa.

Kohdat 23), 24) ja 25) hyväksyttiin keskustelutta.

Toimitusjohtajan esittämät ehdotukset tulo- ja meno-

arvion vajauksen peittämiseksi hyväksyttiin yksimielisesti.

9 §.

Käsiteltäväksi otettiin 19/9-26 pidetyssä hallintoneuvoston kokouksessa 10 §:n kohdalla pöydällä jäänyt johtokunnan ehdotus ohjesäännöksi K.K:n toimihenkilöiden sairausajan palkasta.

Toimitusjohtaja A u r a lausui, että ennenkuin ohjesääntöehdotuksen yksityiskohtaiseen käsitteilyyn ryhdytään, olisi päätettävä, laaditaanko tästä ehdotuksesta yleinen malliohjesääntö, jota osuuskaupoillekin suositeltaisiin, vai pidetäänkö sitä laadittaessa esillä olevastaan K.K:n toimihenkilöitä.

Seuraavat puhevuorot käytettiin:

L a n t i n e n: Tätä ohjesääntöehdotusta ei voida suositella K.K:n jäsenliikkeille, koska niiden palveluksessa on erilaatuisia työntekijäryhmiä. Osuuskaupoille soveltuva ohjesääntö voidaan laatia sitten, kun yleinen, koko maata käsittävä työntösopimus laaditaan.

V u o r i s t o: Tämä ohjesääntö voi koskea ainoastaan K.K:n toimihenkilöitä. Yleinen, kaikkia osuuskauppoja koskava ohjesääntö on käsiteltävä edustajakokouksessa. Sitäpaitsi on otettava huomioon, ettei ole esinnettä edellytyksiä laatia sellaista ohjesääntöä sairausajan palkasta, joka soveltuisi kaikille osuuskaupoille, koska osuuskaupat toimivat erilaatuisissa olosuhteissa ja niiden palveluksessa on erilaatuisia työntekijäryhmiä.

V i r t a s a a r i: Vaikkakin tämä ohjesääntö hyväksytään yksinään K.K:n toimihenkilöitä varten, olisi suotavaa, että K.K:n puolesta valmistettaisiin yleinen ohjesääntö, jota osuuskaupat voisivat noudattaa sairauskorvauksen myöntämisessä ja kesälovia järjestellessään.

Hallintoneuvosto päätti, että esilläolevaa ohjesään-

Toimi-
henkilöiden
sairausajan
palkka.

päätös.

töendotusta käsiteltäessä pidetään silmällä ainoastaan K.K:n henkilökuntaa. Samalla hallintonsuvosto päätti hyväksyä ohjesäännön sanamuodoltaan seuraavanlaisena:

"Sairausajan palkka.

Milloin K.K:n palve lukeessa olava toimihenkilö on estetty työtä tekemästä sairauden vuoksi eikä hän ole tautia saanut kevytmielisellä elämällään tai muuten sitä itse tahallisesti aiheuttanut, suorittaa K.K. hänelle korvausta sairausajalta, joka vaadittaessa on lääkärintodistuksella varmentettava, seuraavien perusteiden mukaan:

1) Vakainainen toimihenkilö, joka on ollut K.K:n toimeissa vähemmän kuin 3 vuotta, saa nostaa palkkansa siitä ajalta, jonka hän sairauden vuoksi on ollut estettynä työtä tekemästä, kuitenkin korkeintaan 14 vuorokaudelta.

2) Toimihenkilö, joka on ollut K.K:n toimeissa 3 - 5 vuoteen, saa nostaa palkkansa sairausajaltaan, ei kuitenkaan pidemmältä ajalta kuin 3 viikolta.

3) Toimihenkilö, joka on ollut K.K:n toimeissa 5 vuotta tai yli tämän ajan, saa nostaa palkkansa sairausajaltaan, kuitenkin korkeintaan 1 kuukaudelta.

Jos toimihenkilö on ennen K.K:n tuloaan toiminut jossakin K.K:n jäsenliikkeessä, harkittuun johtokunta kussakin yksityistapauksessa, mihinä edellämainituista korvausluokista tällainen toimihenkilö on luettava.

Jos sairaus aiheutuu tapaturmasta, eikä toimihenkilö ole tapaturmaa aikaansaanut tahallisesti tai aiheuttanut rikokseellisella toiminnallaan taikka muulla törkeällä tuottamuksella, suorittaa K.K. hänelle sairausajan korvauksen edellämainittujen perusteiden mukaan. Jos tapaturma on sattunut työssä, suorittaa K.K. toimihenkilölle palkan siltä ajalta, jonka hän tapaturman vuoksi on estetty työtä tekemästä, kuitenkin korkeintaan 3 kuukaudelta. Tällöin on palkasta kuitenkin vähennettävä se määrä, jonka K.K:n mahdollisesti tapaturman varalta vakuuttama toimihenkilö on tapaturmakorvauksensa saapa vakuutuslaitoksesta.

Milloin erikoiset asiantaajat, kuten asianomaisten henkilön työtaito, ankeraus, säännöllisyys työssä y.m. näihin verrattavat seikat tai erityisen saalistävät olosuhteet, kuten työntekijän elätettävänä olevien perheenjäsenten nuoruus ja ansiotoimeen kyvyttömyys tai taloudellinen ahinkotila sitä edellyttää, voi johtokunta harkintansa mukana erityisellä päätöksellä kunkin yksityistapaukseen nähden myöntää toimihenkilölle edellämainittuja yleisiä säännöksiä ylittäviä sairauskorvauksia. "

10 §.

Valistuse-
osaston.

Valistusosaston hoitajaksi K.K:n sihteerin Onni Toivosen tilalle, joka viime aikoina on joutunut yhä enemmän

hoitamaan yleisempiä asioita, päätti hallintoneuvosto nimittää K.K:n toimihenkilön Kalle Järvisen.

11 §.

Hallintoneuvosto päätti yksimielisesti valtuuttaa K.K:n rakennusosaston hoitajan E. Anvansaaren kirjoittamaan K.K:n toiminnan yhdessä jonkun toisen toiminnan kirjoittamiseen valtuutetun toimihenkilön kanssa.

12 §.

Liikkeenhoitajain Liitto oli kirjelmällä pyytänyt K.K:ta avustusta järjestääkseen liiton jäsenille opintoretkien ulkomaille ensi vuoden aikana. Johtokunta oli asiaa käsitellyt ja päättänyt hallintoneuvostolle ehdottaa, että K.K:n hallussaoikeudesta stipendiranastosta myönnettäisiin anottuun tarkoitukseen korkeintaan 40.000 mk. sekä että tämän lisäksi K.K. kustantaisi opintoretkelle yhden oppaan.

Hallintoneuvosto hyväksyi johtokunnan ehdotuksen.

13 §.

Ilmoitettiin, että OTK:n toimitusjohtaja oli pyytänyt, koska OTK:lle lähetettyjen kirjain pakkokappaleiden lukumäärä on useasti vaihdellut, K.K:ta määräämään kiinteän luvun OTK:lle lähetettäviä pakkokappaleita varten, mikä suuresti helpottaisi OTK:ssa kysymyksessä olevien kirjain jakamista. K.K:n johtokunta oli tämän johdosta asiaa käsitellyt ja päättänyt ehdottaa hallintoneuvostolle, että pyyntöön suostuttaisiin. Samalla oli johtokunta päättänyt ehdottaa muitakin muutoksia siihen pakkokappaleiden luetteloon, jonka hallintoneuvosto kokouksessaan 7/6-24 hyväksyi.

Johtokunnan ehdotus uudeksi pakkokappaleiden luetteloksi, joka nyt hallintoneuvostolle esiteltiin, oli seuraava (Liite K:o 1).

Ehdotuksesta syntyi keskustelua:

E r v a s t i: K.K:n olisi huolehdittava siitä, että

hoitaja.

Anvansaaren
osa oikeuden
kirjoittaja
K.K:n toiminn

Liikk.hoit.
Liiton opinto
retken aru-
tamisalustus.

K.K:n julkai-
sujen pakkok-
kappaleet.

osuuskaupat jakavat pakkokappaleina saamaansa kirjat hallintoelinten jäsenille, eivätkä jätä niitä hyllyille tai varastohuoneisiin makamaan.

M a n n i n e n: Arvokkaampia kirjoja olisi valmistettava myös sidottuina. Useat osuuskaupat ottaisivat pakkokappaleet mieluummin sidottuina kuin nidottuina.

V i r t a n e n: Mikäli olen huomannut, eivät pakkokappaleina lähetetyt kirjat tule osuuskaupoissa lukuksi. Siitä syystä ei K.K:n pitäisi kovin paljon kirjoja kustantaa.

J ä r v i n e n: Koska johtokunta endottaa pakkokappaleiden luetteloon eräitä lisäyksiä, vastustan niitä, sillä sitäköän määrää, jonka osuuskaupat tähän asti ovat saaneet, ei ole voitu osuuskaupoissa tyydyttävällä tavalla käyttää. Kustannustoimintaa ei pitäisi ainekaan nykyisestäään kehittää.

K a r h i: On luonnollista, että K.K:n on jatkuvasti kustannettava uusia kirjoja. On valitettavaa, jos joissakin osuuskaupoissa hallintoelinten jäsenet eivät niille lähetettyjä kirjoja lue.

V i r t a s a a r i: Kustannustoimintaa ei voi rajoittaa. Kun muut kustannusliikkeet eivät julkaise osuuskaupallisia kirjoja, täytyy K.K:n huolehtia niiden kustantamisesta.

K e t o: Osuuskauppain hallintoelinten jäsenten lukunäläisyydessä on jonkin verran perää. Siitä syystä täytyy vastaisuudessa tehdä enemmän reklaamia K.K:n kustantamista kirjoista. K.K:n kustannustoiminta ei saa olla ansio- vaan valistuskalino.

A u r a: Niissä osuuskaupoissa, joissa minä olen ollut, ovat K.K:n kustantamat kirjat olleet kysyttyjä ja tulleet lukuksi. Jos välinpitämättömyyttä jossakin osuuskaupassa ilmenee, johtuu se siitä, että osuuskaupan johdon taholta ei huolehdita kirjain jakamisesta. Kustannustoimintaa ei voida rajoittaa, sillä osuuskaupallinen kirjallisuus on meidän maassamme kovin suppea.

Hallintoneuvosto päätti yksimielisesti hyväksyä johtokunnan ehdotuksen luetteloksi pakkokappaleiden lä-
nettämistä varten.

14 §.

Hallintoneuvosto päätti, että K.K:n viiden 1927 edustajakokous pidetään Helsingissä helluntaina, kesä-
kuun 5 ja 6 p:nä.

15 §.

sen lisäksi, mitä hallintoneuvosto 19/9-26 pitä-
mässään kokouksessa 15 §:n kohdalla päätti, päätettiin
edustajakokouksen ohjelmaan ottaa kysymys osuuskauppa-
liikkeen suhteesta trusteihin ja rengastumiin.

16 §.

Hallintoneuvosto hyväksyi johtokunnan ehdotuksen,
jonka mukaan liittotoimikunnille ehdotetaan, että liitto-
kokoukset pidettäisiin allamainittuina aikoina ja pai-
koissa:

Uudenmaan Ok-liiton kokous helmik. 6 p:nä	Helsingissä
Hämeen-Satakunnan " " "	6 " Tampereella
Pohjolan " " "	13 " Oulussa
Savon " " "	13 " Varkaudessa
Keski-Suomen " " "	20 " Jyväskylässä
Karjalan " " "	20 " Iisalmella
Varsinais-Suomen " " "	27 " Loimaalla
Etelä-Pohjanmaan " " "	27 " Vaasassa.

17 §.

Hallintoneuvosto hyväksyi johtokunnan ehdotuksen,
että K.K:n puolesta alustetaan liittokokouksissa seuraava
keskustelukysymykset:

- 1) Eläkelaitoksen perustaminen.
- 2) Osuuskauppaliikkeen suhde trusteihin ja rengas-
tumiin.
- 3) Keskusjärjestöjen toiminta v.1926.

Päätös.

Ed.kokouksen
aika ja paikka

Ed.kokouksen
keskustelu-
kysymykset.

Liittokokousten
aika ja paikka

Liittokok.
keskustelu-

18 §.

Taloudell.
neuvottelu-
kokous.

Hallintoneuvosto hyväksyi johtokunnan ehdotukseen, että ensi vuoden aikana ei tavanmukaisia liikkeenhoitajain luento-kursseja järjestetä.

19 §.

Osuuskunti-
en verotus.

Johtaja K e t o ilmoitti hallintoneuvostolle, että osuuskuntien verotusta koskeva lakiehdotus ei mennyt Eduskunnassa läpi siinä muodossa kuin osuuskappaväki sitä toivoi. Sosialidemokraattinen eduskuntaryhmä perääntyi kyllä aikaisemmalta kannaltaan huomattavasti. Ryhmän lopullisen kannan mukaan täyden kunnallisverotuksen alaiseksi olisi asetettu vain osuuskappain kiinteistöt ja keskustuotanto, ravintolaineteollisuutta lukuunottamatta. Mutta kun tämä ehdotus ei Eduskunnassa lopullisessa äänestyksessä mennyt läpi, luopui sosialidemokraattinen eduskuntaryhmäkin tästä kannastaan ja äänesti lopullisessa äänestyksessä ehdotusta, jonka mukaan myös kaikki osuuskappain tuotantolaitokset joutuvat täyden verotuksen alaiseiksi, mikä kanta sitten tuli-kin Eduskunnan päätökseksi.

Osuuskappaväellä on tällä hetkellä tuskin muuta tehtävää kuin odottaa tilaisuutta, jolloin asia voidaan uudelleen ottaa esille. Osuuskuntia koskevan veropykälän muutoksen hyväksyessään Eduskunta kehottikin hallitusta toimituttamaan tarkan selvityksen osuuskuntain erikoisverotuksen oik-keutuksesta ja sen merkityksestä verorasituksen jakautumisessa. Tämän johdosta tulee valtioneuvosto todennäköisesti asettamaan komitean, joka saa mainitun tehtävän suorittaakseen. Jos K.K:lla on tilaisuus vaikuttaa tähän komitean kokoonpanoon, on tilaisuutta hyväksi käytettävä.

P e k k a l a: Hyväksytty laki on huonompi kuin aikaisemmin voimassa ollut. Toivottua selvennystä ei lakiin saatu, vaikka sitä tarkoitettiin. Asiassa on sen vuoksi edelleen toimittava. Kedon esittämä ohjelma ei riitä. Sosialis-

77

tinen hallitus ei kauankaan pysy pystyssä. Kun se kaa-
tuu, voidaan osuuskuntien verotusta tutkivan komitean
kokoonpanoa uudistaa. Ehdotan, että hallintoneuvosto
kehittäisi johtokuntaa toimimaan asiassa sopiviksi kat-
somillaan keinoilla osuuskauppaväen kannan voittoon vie-
miseksi.

J ä r v i n e n: On valitettavaa, että osuuskaup-
paväen kanta ei tullut Eduskunnassa hyväksytyksi. Asiaa
on edelleen ajettava. Johtokunta harkitkoon, mitä asia-
sa voidaan edelleen tehdä.

L a h t i n e n: Kysymys on toivotonalla kannal-
la. Korkein oikeus voi ottaa juuri hyväksytyyn lakiin
saman kannan kuin voimassa olleeseen lakiinkin. Ainoa
tie asian auttamiseksi olisi se, että ryhdyttäisiin muut-
tamaan osuustoimintalakia, niin että siinä selvästi mää-
riteltäisiin eri osuuskuntien luonne. Tätä lain muutos-
ta olisi kiirehdittävä.

S a l m i n e n kannatti Pekkalan ehdotusta.

Hallintoneuvosto hyväksyi yksimielisesti Pekkalan
ehdotuksen.

Päätös.

20 §.

Toimitusjohtaja R a i t t i n e n esosti Kansain-
väliseen osuustoimintaliiton keskuskomitean Hampurissa pi-
detyn kokouksen menoa lausuen:

Kokouksessa olivat saapuvilla miltei kaikki komitean
jäsenet, mikä osoittaa, että mielenkiinto Kansainvälistä
osuustoimintaliittoa kohtaan on kasvamassa.

Kokouksessa käsitellyistä asioista on mainittava:

K.O.L:n toimintakertomukseen esitti liiton sihteeri
May. Siitä ilmeni, että liittoon kuuluu nykyisin 85.000
osuuskuntaa, joissa on noin 50 milj. jäsentä. Lisäksi kä-
vi kertomuksesta ilmi, että liiton toiminta on useassa
suhteessa vilkastunut.

K.O.L:n
keskuskomitean
kokous

Kokouksen enkä tärkeimmäksi kysymykseksi muodostui kysymys Neuvosto-Venäjän edustuksesta K.O.L:n keskuskomiteassa. K.O.L:n sääntöjen mukaan on yhdellä maalla oikeus saada keskuskomiteaan korkeintaan 7 jäsentä. Nykyisin ovat Neuvosto-Venäjään liittyneet maat kukin erikseen edustettuina keskuskomiteassa, niin että Neuvosto-Venäjä on saanut keskuskomiteaan kaikkiaan 14 jäsentä. Tämän edustajamäärän suhteellisuuden huomaa jo siitäkin, että Englanti, jolla on keskuskomiteassa vain 7 jäsentä, maksaa jäsenmääränsä perusteella Kansainväliselle osuustoimintaliitolle jäsenmaksua 1.500 puntaa ja Venäjä vain noin 1.000 punttaa. Kysymys Neuvosto-Venäjän edustukseen uudelleen järjestämisestä on jo pidemmän aikaa ollut vireillä. Keskuskomitea teki asiassa nyt sellaisen päätöksen, että Neuvosto-Venäjään liittyneet valtiot katsotaan yhdeksi maaksi. Kun tällainen päätös syntyi varsin sekavan keskustelun jälkeen, päätti keskuskomitea lisäksi, että K.O.L:n jäsenillä on vielä oikeus tehdä ehdotuksia Neuvosto-Venäjän edustukseen järjestämisestä, ja tulee asia siis vielä esille, jos joku maa tekee siitä ehdotuksen.

K.O.L:n seuraava kongressi päätettiin pitää Tukholmassa. Kokouksen ohjelmaan päätettiin ottaa kysymys osuuskuntien suhteesta maataloudellisiin osuuskuntiin, jonka alustaa sveitsin osuustoimintaliiton johtaja Jaeggi, sekä kysymys osuuskauppaliikkeen tehtävistä, jonka alustaa Ruotsin osuustoimintaliiton johtaja Albin Johansson. Keskuskomitea pitää ylimääräisen kokouksen ensi huhtikuussa, jolloin keskuskomitean jäsenet saavat tutustua edelläänainittujen kysymysten alustuksiin.

Tukholman kongressin yhteyteen järjestetään myöskin kansainvälinen osuustoiminnallinen propagandänäyttely, ja keskuskomitea hyväksyi K.K:n puolesta tehdyn ehdotuksen erikoisen propagandakongressin järjestämisestä kongressin ja näyttelyn yhteyteen. Samaan aikaan tulee Tukholmassa pidet-

79

täväksi myöskin kansainvälinen vakautuskonferenssi ja naisten konferenssi.

Keskuskomitean käsiteltäväksi joutui myös kysymys K.O.L:n suhtautumisesta Englannin hiililakkoon. Neuvosto-Venäjä oli pyytänyt K.O.L:ää puuttumaan hiililakkoon siten, että se ryhtyisi ammatti-internationalien kanssa neuvotteluihin avustustoiminnan järjestämisestä lakkoilaisille. Pääsihteeri oli vastannut ehdotukseen, että koska Englannin taholta ei mainittua aloitetta ole tehty, ja kun tällainen tentävä ei muutenkaan kuulu kansainväliseen osuustoimintaliiton tehtäviin, vaan kansainvälisten ammattiliittojen tehtäviin, ei K.O.L. voi asiaan puuttua. Keskuskomitea hyväksyi pääsihteerin kannan.

Käsitellyn selostuksen johdosta käytettiin seuraavat puheenvuorot:

J ä r v i n e n : Neuvosto-Venäjän edustusta koskevassa kysymyksessä tulisi K.K:n edustajan keskuskomiteassa asettua sille kannalle, että edustus järjestetään eri maiden jäsenmäärien perusteella. Toivottavasti on K.K:n edustaja ollut myöskin hiililakon avustamista koskevassa kysymyksessä sillä kannalla, että K.O.L:n olisi pitänyt avustustoimintaan ryhtyä.

R a i t t i n e n : Neuvosto-Venäjän edustus on nyt suhteellinen. Jäsenmaksut perustuvat jäsenmäärään ja edustus taas suoritettuihin jäsenmaksuihin. Mitä kysymykseen avustustoimintaan ryhtymisestä tulee, osoitettiin Englannin osuustoimintaliiton puolesta keskuskomiteassa, että se oli tehnyt voitavansa lakkolaisten avustamiseksi. K.O.L:n asia ei ollut ryhtyä järjestämään avustustoimintaa jossakin maassa syntynyttä lakkoa varten, sillä se on ammattiliittojen asia.

21 .

Hallintoneuvoston jäsen R o s v a l l tiedusteli, Säästö-

kassain
tarkkailu.

eikö K.K. voisi suunnitella muutoksia nykyisin käytännössä olevaan osuuskauppain myymälöissä tapaantuvaan säästökassain tarkastukseen. Hän mainitsi käyneen ilmi tapauksia, joissa myymäläneuvostojen jäsenet ovat levittäneet tietoja tallettajain talletuksista, mikä suuresti haittaa säästökassain toimintaa erittäinkin määsädulla.

Tiedustelun johdosta ilmoitti K.K:n neuvontaosaston hoitaja L a k s o, että myymäläneuvostojen jäsenillä nykyisen tarkastussysteemin mukaan ei ole tilaisuutta päästää tutustumaan säästökassaan tehtyihin talletuksiin, vaan on heidän tehtävänsä ainoastaan tarkastaa myymälässä oleva säästömerkkivaraisto. Jos myymäläneuvoston jäsenet josakin paikassa ovat saaneet tietoja tallettajien talletuksista, on myymälässä noudatettu virheellistä tarkastussysteemiä.

päätös.

Tehty tiedustelu ei antanut aihetta toimenpiteisiin.

V a k u u d e k s i :